ሓዳስ ኤርትራ

መበል 34 ዓመት ቁ.13 | ሰንበት 15 መስከረም 2024 | ገጻት 8 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2
ኣብ ጉዕዞ ትምህርተይ . . .
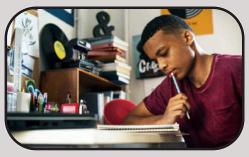

ገጽ 3
ዝተፈላለየ ካዳስትራዊ . . .
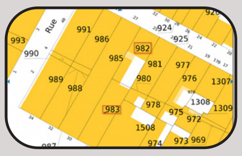

ገጽ 4
ድሕሪ ምምርዓውካ . . .

ገጽ 5
ለበዋ ናይ'ታ ወላዲት

ገጽ 7
ቢንያም፡ ካልኣይ ደረጃ ሒዙ

ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ንሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ሪፓብሊክ ግብጺ ተቐቢሉ ኣዘራሪቡ

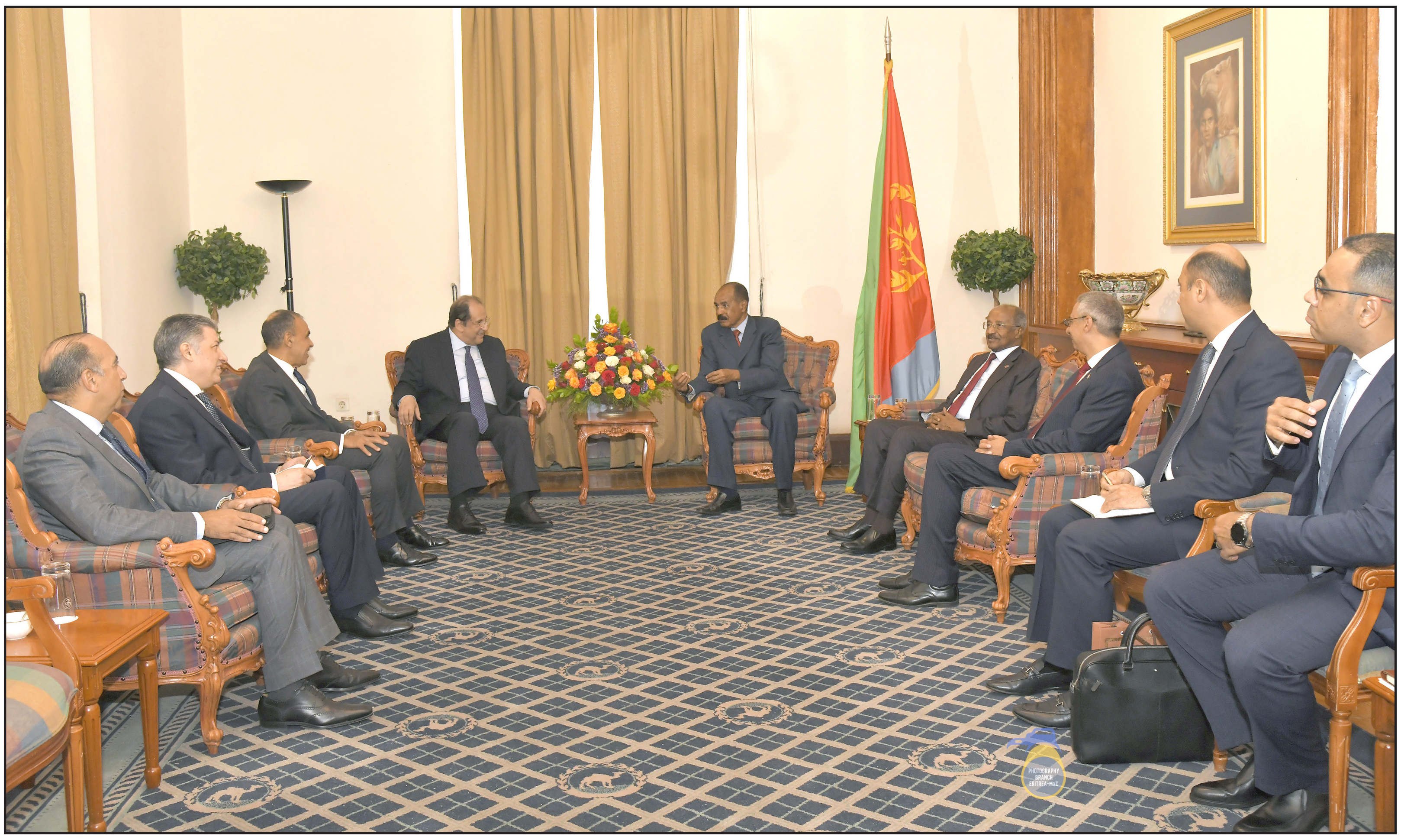

ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ትማሊ 14 መስከረም፡ ብሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ዶ/ር በድር ዓብዱልዓጢ ንዝተመርሐ ልኡኽ ሪፓብሊክ ግብጺ፡ ኣብ መቐበሊ ኣጋይሽ ደንደን ተቐቢሉ ኣዘራሪቡ።

ኣብ'ዚ ኣኼባ ናይ'ቲ ኣብ መንጎ ሰለስቲኦም ሃገራት ኣብ ኣስመራን ካይሮን ዝተገብረ ናይ ምምኽኻር ርክባት ዝሽፍን ዘተ፡ ኣብ ክልተኣዊ ዝምድናን ሓባራዊ ኣገዳስነት ኣብ ዘለዎም ዞባዊ ጉዳያት ብሓፈሻ፡ ምዕባለታት ሪፓብሊክ ሱዳን፡ ፈደራላዊት ሪፓብሊክ ሶማልያን ጸጥታ ዞባ ቀይሕ ባሕርን ከኣ ብፍላይ ብዕምቈት ተዘራሪቦም።

ፕረዚደንት ኢሳይያስን ዶ/ር በድር ዓብዱልዓጢን ኣብ ርክቦም፡ ምሕያል ዝምድና ኤርትራን ግብጽን ካብ ቀንዲ ዓንድታት ሰላምን ርግኣትን ናይ'ዚ ዞባ ከምዝሸፍን ብምግንዛብ፡ ኣብ ጽላታት ቀጠባ፡ ፖለቲካ፡ ንግዲ፡ ሕርሻ፡ ጸዓትን ጥዕናን ዘሎ ምትሕግጋዝ ናብ ዝበረኸ ደረጃ ክብ ንምባል ኣብ ምርድዳእ በጺሖም።

ኣብ'ቲ ርክብ፡ ግብጺ ኣብ'ዚ ዞባ ዘሸፍን ናይ ምትእትታው ኩነ ጸጥታ ናይ ምዝራግ ኣጀንዳ ከምዝይቕበሎ፡ ብበለ ወገናት ዝወሃብ መግለጺታትን ዝቐርብ ክሰታትን ድማ ንዝፈጸምዎ ስትራተጅያዊ ጌጋታት ንምሽፋን ዝዓለመ ስልጦን ካብ ምኳን ሓሊፉ ካልእ ትርጉም ከምዘይብሉ ተገንዚቦም።

ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ሪፓብሊክ ግብጺ ዶ/ር በድር ዓብዱልዓጢ ንምዕባለታት ዞና ኤርትራ ኣብ ዝሃቦ ቃል፡ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ብዛዕባ ታሪኻዊ ምዕባለታትን ናይ'ዚ ዞባ ዓሚቝን ውድዓውን ኣፍልጦ ስለዘለዎ፡ እቲ ርክብ ኣብ'ዚ ተኻሚሲ እዋን ምኽያዱ፡ ኣዝዩ ጠቓሚን ሃናጺን ከምዝሸፈነ ገሊጹ።

ኣብ'ቲ ርክብ ብወገን ኤርትራ ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ኣቶ ዑስማን ሳልሕ፡ ብወገን ግብጺ ድማ ብደረጃ ሚኒስተር ሓላፊ ሃገራዊ ጸጥታ ዓባስ ካሚልን ኣምባሳደር ኣብ ኤርትራ መሓመድ ሓትም ኣልዓጠዊን ተረኺቦም ነይሮም።

ተሰነይ - ሕርሻታት ኣብ ጽቡቕ ደረጃ ከምዝርከብ ተሓቢሩ

ኣብ ንኡስ ዞባ ተሰነይ፡ ብማሰናን ክረምታዊ ዝናብን ዝለምዐ ሕርሻታት ኣብ ጽቡቕ ደረጃ ከምዝርከብ፡ ኣብ'ቲ ንኡስ ዞባ ክኢላ ልምዓት ብቑሊ ኣቶ ዓንደማርያም ኣምለሶም ሓቢሩ።

ሎሚ ዘበን ብጠቕላላ 16,915 ሄክታር ከምዝለምዐ፡ ካብ'ዚ እቲ 16,744 ሄክታር ማሽላ፡ 117 ሄክታር ሰምሰም፡ 54 ሄክታር ድማ ብልቱግ ከምእተዘርአ ጠቒሱ ድማ፡ ማሽላን ብልቱግን ኣብ ምውላድን ምምዕባልን ሰምሰም ከኣ ኣብ ደረጃ ምፅንባብን ዘርኢ ምስካዕን ከምዝበጽሐ ገሊጹ።

ካብ'ቲ ዝለምዐ ስፍሓት መሬት፡ እቲ 885 ሄክታር ብመንግስቲ ኣብ ፋንኮ፡ ዓሊ.ግደርን ሕርሻ ባርካን ዝተሓርሰ፡ እቲ ልዕሊ 16 ሽሕ ሄክታር ድማ ብማሰል ተጠቃምነትን ብዋዜማዊ ንግዳዊ ሕርሻን ብሓረስቶት ከምዝለምዐ ብዝወሰኸ ኣረዲኡ።

ዝናብ ኣብ ግዜኡ ብምጅማሩን ብጽቡቕ ዝርግሐን ዓቐንን ብምቕጻሉን፡ ሓረስቶት ድማ ንጥፈታት ማሕረስ ኣብ ግዜኡ ብምኽያዶም፡ ዘራእቲ ጽቡቕ ዕብየት ከምዘመዝገበ ብምጥቃስ፡ ዛጊት ዘጋጠመ ተርእዮ ባልዕ'ኳ እንተዘየለ፡ ሓረስቶት ምህርቶም ኣብ ቆፎ ክሳብ ዝኣትው ልዑል ጥንቃቐን ምክትታልን ክገብሩ ኣተሓሳሲቡ።

ኣቶ ዓንደማርያም ኣብ መወዳእታ፡ ሓረስቶት ኣብ ኣእካል ዘሎ ኣተኩሮኦም፡ ኣብ መጻኢ ምስ ናይ ቅብኣ ኣዝርእቲ እናዛነቑ ዘይዳ ክረብሑ ተማሕጺኑ።

ጊንዳዕ - ኮ/ዘራእትን ጥሪትን ብርትዓዊ ዋጋ ኣገልግሎት ዝህባ ትራክተራት ኣዋፊሩ

ኮርፖረሽን ዘራእትን ጥሪትን ፡ ንሓረስቶት ንኡስ ዞባ ጊንዳዕ ብርትዓዊ ዋጋ ኣገልግሎት ማሕረስ ዝህባ ትራክተራት ኣዋፊሩ።

እተን ትራክተራት፡ ኣብ ምምሕዳራት ከበቢ ሽባሕ፡ መትከል-ኣቤትን ዓድ-ሹማን ንሰዓት ብሕሳብ 150 ናቕፋ 1,300 ሄክታር ኣብ ምሕራስ ከምዝርከባ ወኪል ኢሬና ሓቢሩ።

ቅድሚ ሕጂ ብዕቡር ክፍሊት ናይ ወልቂ ትራክተራት ክጥቀሙ ምጽንሖም ዝጠቐሰ ሓረስቶት፡ ኣብ'ዘን ሰለስተ ዓመታት ግን፡ እቲ ኮርፖረሽን ብስሩዕ ክፍሊት ንዝመደቦም ትራክተራት ተጠቒሞም፡ ብጥርኑፍ ኣገባብ ዝሰፍሐ መሬት ክሓርሱ ከምእተተባብዑ ገሊጾም።

ንሳቶም ወሲኾም፡ ካብ ከባ ዝወርድ ውሒዘ ኣብ ዓምጦቶምን ጀረፉቶምን ብቐጻሊ ሃሲዩ የውርድ ብምህላዉ፡ ዝምልከቶ ኣካል ናይ ማሽነሪ ሓገዝ ክገብረሎም ተማሕጺኖም።

ኣብ ምምሕዳራት ከበቢ ሽባሕ፡ መትከል-ኣቤትን ዓድ-ሹማን፡ ኣእካል፡ ፍረታትን ኣሕምልትን ክለምዕ ዝኽእል ልዕሊ 2 ሽሕ ሄክታር ከምዘሎ፡ ዛጊት ኣብ ጥቕሚ ዝውዕል ዘሎ ግን 1,300 ሄክታር ምዃኑ፡ ሰዓት በትጻሕፈት ሕርሻ ንኡስ ዞባ ጊንዳዕ የረድኡ።

ተጋዳላይ ዮውሃንስ በራኺ ተሰዊኡ

ተጋዳላይ ዮውሃንስ በራኺ በርሀ፡ ብ25 ነሓሰ ኣብ መበል 76 ዓመት ዕድሚኡ ኣብ ጀርመን ብሕማም ተሰዊኡ።

ኣብ 1975 ናብ ህዝባዊ ሓይልታት ሓርነት ኤርትራ ዝተሰለፈ ተጋዳላይ ዮውሃንስ፡ ክሳብ ዕለተ ናጽነት ኣብ ተዋጋኢ ሰራዊትን ክፍሊ ሕክምናን፡ ድሕሪ ናጽነት ድማ ኣብ ሰክረታርያትን ክፍሊ ቱሪዝምን ተመዲቡ ንሃገሩን ህዝቡን ብተወፋይነት ዘገልገለ ሓርበኛ እዩ።

ስዉእ ዮውሃንስ በራኺ፡ በዓል ሓዳርን ኣቦ 3 ደቂን እዩ።

ስነስርዓት ቀብሩ ድማ፡ ትማሊ 14 መስከረም ፍርቂ-መዓልቲ ኣብ መካነ-መቓብር ሓርበኛታት ኣስመራ ተፈጺሙ።

ኲርናዕ ተመሃሮ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ

ኣብ ጉዕዞ ትምህርተይ ዝተመሃርኩዎ...

ክቡራት ኣንበብቲ ዓምዲ ኲርናዕ ተመሃሮ፡ ኣብ ጉዕዞ ትምህርትኹም ብፍሉይ "እዚ ተማሂረ" ትብሉዎ ህይወት፡ ፍልጠት፡ ንቕሓት፡ ፍልስፍና፡ ወዘተ. ስሕት ኢልና ካባኹም ናባኹም ከነቕርብ ጸኒሕናን ኣለናን። ኣብ ጉዕዞ ትምህርትና፡ ይንኣስ ይዕበ፡ ክንዛረበሉም እንኽእል ሓያለ ዝተማሃርናሉም ነጥብታት ወይ ጉዳያት ክህልው ንቡር እዩ። ብመገዲ እዛ ዓምዲ ተመኩሮኹምን ፍልጠትኩምን ከም ቀደምኩም ከተካፉሉና ዕድመና'ዩ። ንሎሚ፡ ቅድሚ ኮሊጅ ምእታውካ ብዛዕባ ኮሊጅ ሓፈሻዊ ስእሊ ክህቡ ዝኽእሉ ተወሰኽቲ ነጥብታት ዝሓዘ ጽሑፍ ከነቕርብ ኢና።

ዩኒቨርሲቲ ቅድሚ ምእታዋይ ክፈልጦም ተወሰኽቲ ዝነበረኒ ነጥብታት ፤

ኣብ ብዙሓት ተማሃሮ ዝረአ ሓደ ጸገም ኣሎ። ካብ ማእከላይ ደረጃ ጀሚርና ብቛንቋ እንግሊዝ ኢና እንመሃር። እንግሊዝኛ ከም ቋንቋ ኣደና ክንመልኮ የድልየና እዩ። ኣብ ካልኣይ ደረጃ ዝርከቡ መምህራንና - ውሑዳት ገዲፍካ - ደቂ ሃገርና ብምዃኖም፡ ብቛንቋ ኣደና ይድግፉና እዮም። እዚ ደገፍ ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንተ ለሚድናዮ ኣብ ኮሊጅ ስለ ዘይንረኽቦ፡ ካብቲ እነጽንዓሉ ግዜ ንላዕሊ መዝገበ ቃላት ንርእየሉ ክበዝሕ እዩ። ብዘይካኡ'ውን ኣብ ኮሊጅ እንረኽቦም መምህራን ብቛንቋ እንግሊዝ ጥራይ ዝረዳድኡና ክኾኑ ይኽእሉ እዮም። ኣብ ኮሊጅ ዝህልወና ደረጃ ነዚ ዘካትት ብቕዓት'ዩ ክኸውን ዘለዎ።

ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንከለና ናይ ምዝራብ፡ ምስማዕ፡ ምንባብ፡ ምርዳእ ዓቕምና ንምዕባይ ክንሰርሓሉ ይግባእ። ኣብዚ እዋን ንጥቀመሉ ዘለና ኣገባብ ኣመሃህራ - ተመሃራይ ዘማእከለ ኣመሃህራ - ናጻ ኳንና ክንዋሳኣሉ እንተ ኽኢልና ኢና ክንረብሕ ንኽእል። ዝተፈላለየ ናይ ቋንቋ እንግሊዝ መጽሓፍቲ፡ ጋዜጣን መጽሔትን ብምንባብ ኣብቲ ቋንቋ ዘለና ፍልጠት ይዓቢ፣ እንግሊዝኛ ንርዳእ፡ ሰዋስውን ካልእን ንፈልጥ፣ ከይተፈለጠና ነጥርዮ ብቕዓት ኣሎ። ናይ ምስማዕ ክእለትና ንምዕባይ ከኣ ናይ ዝተፈላለየ መደበራት ሬድዮን ተለቪዥንን መደባት ምክትታል፣ ዝተፈላለየ ብድምጺ ዝተቐርጹ መጽሓፍትን መደባትን ምስማዕ፣ ናይ ቋንቋ እንግሊዝ ፊልም ምክትታልን ካልእን ክሕግዙና ይኽእሉ። ናይ ምዝራብ ዓቕሚ ክዓቢ እንተ ኾይኑ፡ እዞም ኣቐዲምና ዝረኣናዮም ጽቡቕ ሰረት ይኾኑና እዮም። ምስ መማህርትና፡ ኣዕሩኽና፡ ስድራና ናጻ ኰይና ንዛረብ። ኣብ ቤት ትምህርትና ንመምህራንና ሕቶ ክንሓትትን ክንምልስን ብቛንቋ እንግሊዝ ክንዛረብ እንተ ኽኢልና፡ ክንዛረብ እንከለና ዝህልወና ስክፍታን ሕፍረትን ሻቡ ኣብ ካልኣይ ደረጃ መሊኽናዮ ክንወጽእ ንኽእል።

ኣብ ኮሊጅ ዝጸንሓና ዝተፈላለየ መደባት ኲሉ ብቛንቋ እንግሊዝ እዩ። ኣብ ኮሊጅ ካብ ኣብ ካልኣይ ደረጃ ዘለዉ ናይ ካልእ ሃገር ዜጋ መምህራን በቲ ንመልኮ ቋንቋ ኣደና ክረዳድኡና ኣይክእሉን እዮም። ኣብ ደገ ረኺብና ከምቲ ድላይና ከነርድኦም እንተ ዄንና፡ ጽቡቕ ናይ ምዝራብ ዓቕሚ ክህልወና ኣለዎ።

ኣብ ኮሊጅ ክንጓናጸፍ እንደልዮ ዓወት - ዘይከም ካልኣይ ደረጃ - ባዕልና ኢና እንገብሮን እንኸዶን።

- ኣብ ካልኣይ ደረጃ ውሑድ ጻዕሪ ብምግባር ክትዕወት ትኽእል ኢኻ። ኣብ ናይ ትምህርቲ ጉዕዞኻ ግድን ብሉጽ ክትከውን ኣለካ ዝብለካ የለን። ናይ ትምህርቲ ውጽኢትካ ኸኣ ካብ ማእከላይ ዝልዕል እንተ ኾይኑ፡ ኣኻሊ ክኸውን ይኽእል እዩ።

ኣብ ኮሊጅ ግን እተመዝግቦ ውጽኢት ኣዝዩ ልዑል ክኸውን'ዩ ትጽቢት ዝግበረልካ። ከም ኣብ ካልኣይ ደረጃ ውሑድ ጻዕሪ ጌርካ ዝርከብ ከኣ ኣይኮነን። ኣብ ኮሊጅ ንውሑድ ጻዕሪ፡ ውሑድ ነጥቢ'ዩ ዋጋኡ። ስለዚ ኣበርቲዕካ ምስራሕ የድልየካ።

- ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንመሃረን ዓይነት ትምህርቲ ዳርጋ ኣብ ሓሙሽቲኦን መዓልታት፡ መዓልታዊ ንምሃረን ኢና። ምስ ናይ ኲለን ዓይነት ትምህርቲ መምህራን ንራኸብ ኢና። ትማሊ ዝሓለፍናያ ትምህርቲ ንጽባሓይቱ ክንረኽባ ንኽእል ኢና። ንመምህራንና ከም ድላይና ክንጥቀመሎም ጸገም የብልናን።

ኣብ ኮሊጅ እንመሃሮ "ኮርሳት" ዝተፈላለየ ሚዛን ዘለዎ እዩ። ገለ ኣብ ሰሙን ኣርባዕተ፡ ሰለስተ፡ ክልተ ግዜ ወይ ሓንሳእ ክኸውን ይኽእል። ሓንቲ ክፍለ ግዜ፡ ሰዓት እያ። ምናልባት ኣብ ገሊኡ እተን ናይ ሰሙን ሰለስተ ሰዓታት ኣብ ሓደ መዓልቲ ክትመሃረን ትኽእል ኢኻ። ሓንቲ ዓይነት "ኮርስ" ኣብ ሰሙን ሓንሳእ ወይ ክልተ ግዜ ጥራይ ስለ እትወስደን (እትመሃረን) ምስ መምህራንካ እትራኸበሉ ግዜ ስሑው እዩ።

- ናይ ካልኣይ ደረጃ ንኽንመሃር፡ ንኽነጽንዕን ክነፍዕን መዓልታዊ ይጉስጉሱና እዮም። እታ ጽባሕ ንመሃራ ኣቐዲሞም፡ "ምዕራፍ ሰለስተ ጽባሕ ኣንቢብኩማ ምጽኡ!" ይብሉና'ዮም። ንሕና ኸኣ እንተ ተገዲስና ኣንቢብናያ ንመጽእ። ምርድኡ'ውን ይቐለልና።

ኣብ ኮሊጅ መዓልታዊ ዘዘኽረና ሰብ የለን። መምህራንና፡ ኣብታ ቀዳመይቲ እንኣትዋ ክፍሊ ናይቲ ሰሚስተር ምሉእ ፕሮግራም ይገልጹልናን ይህቡናን እዮም። ድሕሪኡ ሰሚስተር ምሉእ፡ "ጽባሕ ወይ ዝመጽእ ክፍለ ግዜ፡ እዚን እዚን ክንመሃር ኢና ተዳለዉ ኢኹም፡" ኣይክብሉናን እዮም። ናይ ሰሚስተር መደብ ኣብታ ቀዳመይቲ መዓልቲ ስለ እንሕዞ ባዕልና ኢና እንከታተሎን እንዳሎን።

- ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንከለና እንሰርሖ ዕዮ-ገዛ፡ ዕዮ-ክፍሊ፡ ፕሮጀክትን ካልእን መምህራና በብሓደ እናረኣዩ ይእርሙልና። እንተ ዘይሰሪሕና ኸኣ "ስለምንታይ ዘይሰራሕኩም፡" ብምባል ይግስጹናን ካልእ መዓልቲ ከይሰራሕና ከም ዘይንምጽእ ክገብሩ ይኽእሉ።

ኣብ ኮሊጅ ዘለዉ መምህራን ኣብ ርእሶም ብዛዕባና ዝሓዝዎ ኣምር ኣሎ። ኲሉና ናብ ኮሊጅ ሰጊርና እንመጽእ ተመሃሮ ትርጉም ዕዮ-ገዛ ወይ ዕዮ-ክፍሊ ኣጸቢቕና ከም እንፈልጥ ስለ ዝሓስቡ፡ ጥራዝና ኣኪቦም ክእርሙልናን ዘይሰራሕና ክሓቱናን ኣይክእሉን። መኣረምታ ክገብሩልና'ውን ኣይንጽበን ኢና።

- ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንከለና ንሕና እንውስኖ ነገራት ዳርጋ የለን። ስድራናን መምህራናን ንጽቡቕን ሕማቕን ናትና እናተኸታተሉ ደረትና ከይንጥሕስ ይሕልውና እዮም። ትምህርትና ክንሓምቕ እንከለና ስድራና ተጸዊዖም ዝሕተትሉ ግዜ ኣሎ። ስድራና ደሃይና ክገብሩ ቤት ትምህርትና ይመጽኡና ነይሮም ይኾኑ።

ኣብ ኮሊጅ ንዓና ዝሓጽር ደረት የለን። ኲሉ ባዕልና ኢና እንውስኖ። ምንቅልቃል ነጥብና ርእዩ ስድራና ዝጽውዕ መምህር የለን፣ መምህራንና "ዓበይትን እኹላትን ሰባት እዮም፡" ኢሎም ስለ ዝኣምኑ፡ ምሳና ጥራይ'ዩ ርክቦም። ስድራና "ናይዚ ወደይ/ጓለይ ነጥቢ ከመይ ኣሎ፡" ኢሎም ኣይመጽኡን'ዮም። ነጥብና ደሊና ነዕብዮ፡ ደለና ነትሕቶ እቲ ምርጫ ንዓና'ዩ ዝግደፍ።

- ኣብ ካልኣይ ደረጃ ብብዙሓት ሕግታት ተመሪሕና ኢና እንኸይድ። ሓደ ካብቶም ሕግታት ከኣ ሓደ ዓይነት "ዩኒፎርም" ክንክደን ዝግድድ እዩ።

ኣብ ኮሊጅ ግን ሓደ ተኸደን፡ ብሓደ ተማሃር ዝብለካ የለን። ነጥብና ግና ናይ ኲልና ሓደን ልዑልን ክኸውን ትጽቢት ይግበረሉ እዩ።

ኣብ መወዳእታ ክንግንዘቦ ንኽእል እንተ ሃልዩ፡ ኣብ ኮሊጅ ነብስና ኢና ንኽእል። ብተወሳኺ፡ ንትጽቢታት መምህራንና ንመልእ እንተ ዄንና ኢና ትምህርትና ብዓወት ክንዛዝሞ ንኽእል።

መም. ኮኾብ መሓረና

ዳእላ ተመሃሮ

Teacher: "Here is a math problem. If your dad earned $300 dollars a week and he gave your mother half, what should he have?"

Student: "A heart attack."

***

ሜሪ ማና

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ብርሃነ ምሕረትኣብ

ቊ.ስ 116266 / 201820 (256)

ቦርድ ምስንዳእ

ዮሴፍ ሃይለማርያም

ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል

ተስፋኣለም የማነ

ቊ.ስ 201820 (250)

ፋክስ. 127749 - ቊ.ሳ.ጶ. 247

ለይ-ኣውት

ፍርቱና ኤፍሬም

ትንሱእ ፍስሃየ

ሳምራዊት ሃብተ

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቊ.ስ.200454-07121322

ምልክታ

ቊሲ 125013 - ቊ.ሳ.ጺ 1284

ጥቕሲ እዚ ሰሙን

"ንዘይፈተኻዮ ነገር ወይ ኲነታት፡ ቀይሮ፣ ክትቅይሶ ዘይትኽእል እንተ ዄንካ ኣረኣእያኻ ቀይር እምበር ኣይተማርር።"

- Maya Angelou

ንትምህርቲ፡ ምህዞ፡ ርኽበትን ሓፈሻዊ ህይወትን ዝገልጽ ጥቕሲ

ዝተፈላለየ ካዳስትራዊ ስርዓታት ዓለምና

ዓንዶም ግርማይ (ወዲ-ደረስ)

ሓሙሻይን መወዳእታን ክፋል

ኣብ ራብዓይ ክፋል ናይ'ዚ፡ ብቤት ጽሕፈት- ካዳስተር፡ ሚኒስትሪ መሬት፡ ማይን ኣከባብን ተዳልዩ ናባኹም እኡብሎ ዘሎና ጽሑፍ፡ ፓብሊክ ኖታሪ ኣጉዳስቱ፡ ዕማማቱን ዘለዎ ስምምዓርን ዘበርህ ትሕዝቶ ምእንጋድና ይዝከር። ኣብ'ዚ ሓሙሻይን መወዳእታን ክፋሉ ከኣ ንፍልልያት ካዳስትራዊ ስርዓታት ዓለምና ዘጽር ኣርእስቲ ሒዙ ኣሎ - ሰናይ ንባብ-

ምዝገባ መሬት ይኹን ካዳስትራዊ ምዝገባ ነዊሕ ታሪኽ ኣለዎ። ክልተኡ ምስ ምፍላም ቀዳሞት ንጥፈታት ተጀሚሩ። ቅዳሳ (ምዕቃን) መሬት ንፈለማ ግዜ ኣብ ጥንታዊት ግብጺ ከም ዝፈለመ ይእመን። ኣብ ወሰናስን ፈልግ ኒል ቀዋሚ ናይ ህዝቢ ሰፈራን ማሕበራዊ ሕርሻን ብምጅማሩ ንፍሲ ወከፍ ስድራቤት ዝኸውን ቃጽሪ መሬት ብምዕቃን ተዓዲሉ። ተዓቂኑ ዝተዓደለ መሬት ድማ ኣብ መዝገብ ክሰፍር ጀሚሩ። ከም'ዚ ኢሉ ምዝገባ መሬት፡ ካዳስትራዊ ምዝገባን ቅዳሳን ኣብዚን ቀዳሞት መበቆል ስልጣኔ ዝኾና ሃገራት ከም ግብጺ፡ ማእከላይ ምብራቕ (ሞሶፖታምያ፡ ናይ ሎሚ ዒራቕ)፡ ህንዲ፡ ቻይና ወዘተ. ዝኣመሰለ ተጀሚሩ። ካዳስትራዊ ስርዓት ግን ድሒሩ ኣብ ማእከል 18 ክፍለ ዘመን እዩ ኣብ ኤውሮጳ (ፈረንሳ) ፈሊሙ።

ትርጉም ቅዳሳ፡ ምዝገባ መሬት፡ ካዳስተር ምግላጽ ኣድላዪ እዩ። ቅዳሳ፡ 'ጥበብ ናይ ምዕቃን መኣዝን (ኣንፈት) ወይ ምሕንጻጽ ናይ ምልክታትን ደብትን ንምውሳን ማለት'ዩ' እዛም መፍለዪ ምልክታት፡ ኣብ ጽፍሒ መሬት ወይ ትሕቲ መሬት ክኾኑ ይኽእሉ። ምዝገባ መሬት፡ "ምምዝጋብ ማሰል ተጠቃምነት ወይ ዋንነት መሬት (ብሕታዊ ዋንነት መሬት ኣብ ዘለወን ሃገራት) ወይ ማስርሒ ሰነዳ ማሳለት ኣብ መሬት ብመልክዕ ምዝገባ ውዕላት" ማለት'ዩ። ካዳስተር ከኣ "ኣብ ቃጽሪ ዝተመርኮሰ፡ ሓደ መልክዕ ናይ መሬት ስርዓት-ሓበሬታ" እዩ። ንጽሑፋውን ስእላውን ሓበሬታ ድማ የጠቓልል። ኣብ ዋንነት ወይ ተጠቃምነት፡ ክብሪ ኣጠቓቕማ መሬት ወዘተ. ድማ የተኩር። ካዳስተር፡ ብቐንዱ ንምሕደራ መሬትን ካልእ ቀዋሚ ንብረትን ይሕግዝ። ምዝገባ መሬት ይኹን ካዳስትራዊ ምዝገባ ሕጋዊ ተፈላጥነት የልብሶን ውሕስነት ቀዋሚ ንብረት የረጋግጽን። ካዳስትራዊ ምዝገባ ካብ ምዝገባ መሬት ዝፈልዮ፡ ልዕሊ ምዝገባ መሬት ብምኻድ ብተጠቃምነት ወይ ዋንነት ዘይተታሕዘ (ዘይተዓደለ) መሬት'ውን ዝምዝግብ ብምኻኑ እዩ።

ካዳስትራዊ ምዝገባ፡ ኣብ መወዳእታ 18 ክፍለ ዘመን ኣብ ግዜ ሃጼ ናፓልዮን ቦናፓርት ኣብ ፈረንሳ (ኤውሮጳ) ተጀሚሩ። ቀንዲ ዕላማኡ ከኣ ግብሪ መሬት ንምእካብ ነበረ። ሃጼ ናፓልዮን ናይ ምስፍሕፋሕ ጥሙሕ ስለ ዝነበሮ፡ ኣማኢት ቀዳሰቲ መሬት ብምውፋር መሬት መቓቒሉ ዝሬጋታት ዓደሎን ከም ዝምዝገብ ገበሮ። ካብኡ ከኣ ሚልዮናት ገዝእቲ ንመዓል ወራሪ ሰራዊቱን ወተሃደራዊ ንዋትን ዝውዕል ይእከብ ነበረ። ብስዕረት ተኸሊፉ ኣይሰለጦን ድኣምበር፡ ወራሩ ክሳብ ናብ ሰፊሕ መሬት ሩስያ ክዝርጋሕ ዕላማ ነበሮ።

ኣብ ኤውሮጳ ካዳስትራዊ ምዝገባ ክጅምር እንከሎ ንጹል ዕላማኡ ማለት ግብሪ መሬት ንምእካብ ነበረ። ኣብ'ዚ ዘሎና እዋን ግን ካዳስተር ብዙሕ ዕላማታት ኣለዎ፣ በዓል ብዙሕ-ዕላማታት ተባሂሉ ከኣ ይጽዋዕ። እዚ ድማ ግብሪ ወይ ክራይ መሬት ንምእካብ፡ ውሕስነት ተጠቃምነት መሬትን ዋንነት ካልእ ቀዋሚ ንብረት ንምውሓስ፡ ስሉጥ ምትሕልላፍ ንብረት ንምርግጋጽ፡ እዋናዊ ስታቲስቲካዊ ሓበሬታ ንምሕደራ ንምሃብ፡ ኣጠቓቕማን ሃብትን መሬት ብውጥን ንምምራሕ፡ ዘላቒ ኣከባብያዊ ምዕባለ ንምውሓስ፡ ኣብ ልዕሊ መሬት ተሃኒጹ ዝተመዝገበ ቀዋሚ ንብረት ትሕጃ ብምትሓዝ

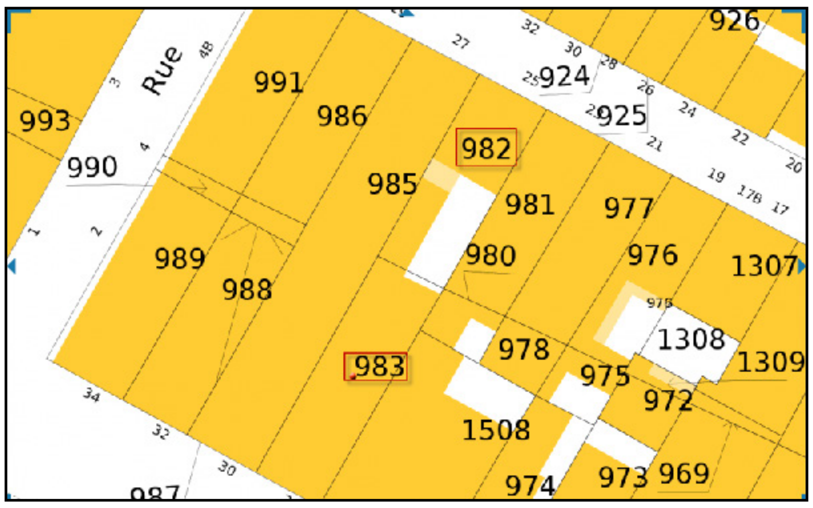

ኣብ ባንክ ልቓሕ ንምርካብ፡ ቆጸራ ህዝቢ ንምክያድ፣ ትሕቲ መሬት ዝዝርጋሕ ካርታ (መስመር) ናይ ኣገልግሎታት ኤለክትሪክ፣ ተሌፎን፣ ማይን ረሳሕ ፈሳሲን ወዘተ. ከም መወከሲ ንምግልጋል እዩ። እምብኣር፡ ዘበናዊ ካዳስትራዊ ስርዓት ኣብ ሓደ እዋን ንብዙሕ ዕላማታት የገልግል ማለት'ዩ። እንተኾነ፡ ኩለን ሃገራት ነዚ ዝተጠቕሰ ብምልኡ ይጥቀማሉ ማለት ኣይኮነን። ንኣብነት፡ ቆጸራ ህዝቢ ምስ ካዳስትራዊ ስርዓት ናይ ሽወደን ወሃዱ እዩ።

ካዳስትራዊ ስርዓታት ኣብ ታሪኽ፡ ያታን ባህልን፣ ፖሊሲ ሃገራት ወዘተ. ብምምርኳስ ኣብ ዝውታረን ዕላማታትን ይፈላለዩ እዮም። ኣብ ምዕራብ ኤውሮጳ ኣብ ከም በዓል ጀርመን፡ ኣውስትርያ፡ ስዊዘርላንድ፡ ሆላንድ ዝኣመሰላ ሃገራት፡ ስርዓታት ካዳስተርን ምዝገባ መሬትን ብቐረባ ዝተኣሳሰሩን ዝተዛመዱን እዮም። ኣብ ካልኦት ሃገራት ከም ስጳኛ፡ ኢጣልያ፣ ፖርቱጋል፡ ግሪኽ ወዘተ. ዝኣመሰላ ከኣ ብናይ ፈረንሳ ካዳስትራዊ ስርዓት ዝተጸልዋ ብምኻነን ስርዓታት ካዳስተርን ምዝገባ መሬትን ብቀረባ ዘይተኣሳሰሩን ዘይተዛመዱን እዮም። ካዳስትራዊ ስርዓት ይኹን ምዝገባ መሬት ኣብ ዓባይ ብሪጣንያ ድሒሩ'ዩ ተጀሚሩ። እቲ ኣብ ሃገራት ኤውሮጳ ኣብ ካዳስትራዊ ስርዓት ዝተራእየ ፍልልይ፣ ጽልዋኡ ኣብዘን ኣብ ትሕቲ መግዛእተን ዝነበራ ሃገራት ኣፍሪቃን ካልኦት ሃገራት ሳልሳይ ዓለምን ጌዲፉ'ዩ። ኤውሮጳዊ መግዛእቲ ንምዕባለ ያታዊ ሕብረተሰባዊ ትሕዝቶ መሬት ኣፍሪቃ (ከም ናይ ኢጣልያ ኣብ ኤርትራ) ዓንቂፍዎ እዩ።

ካዳስተር ናይ ፈረንሳ ከም ፈላሚ ካዳስተር መጠን፣ ኣብ ምትእስሳር ካዳስትራዊ ምዝገባን ምዝገባ መሬትን ዘይወሃድ ምኻኑ ኣቐዲሙ ተሓቢሩ እዩ። እቲ ዘይምውህሃድ ክሳብ'ዚ ቀረባ እዋን ጽልዋኡ ኣይሃሰሰን። እዚ ጽልዋ'ዚ ኣብ ናይ ቀደም ግዝኣት ፈረንሳ (ፍራንኮፎን) ዝነበራ ሃገራት ኣፍሪቃ፡ ኣብ ከም በዓል ኣልጀርያን ካልኦት ናይ ምዕራብ ኣፍሪቃ ሃገራት ከም ሰኒጋል፡ ኒጀር፡ ጫድ፡ ማውሪታንያ ዝኣመሰላን ጎሊሑ ይርአ።

ካዳስትራዊ ምዝገባ፣ ኣብ ዓባይ ብሪጣንያ፣ ምስ ናይ ካልኦት ሃገራት ኤውሮጳ ኣዛሚድካ ክርአ እንከሎ ድሒሩ እዩ ተኣታቲዩ። ግድነታዊ ምዝገባ መሬት ግን፣ ሓፈሻዊ መዳውብቲ ዝጥቀም፡ ኣብ ናይ እንግሊዝ ሕግን ልምድን ዝተመርኮሰ ኣቐዲሙ ተኣታቲዩ ነይሩ እዩ። ካዳስትራዊ ምዝገባ ናይ ኣውስትራልያን ኒውዚላንድን፣ ኣብ ሕግን ልምድን ናይ ዓባይ ብሪጣንያ ዝተመርኮሰ፣ ብስርዓት-ቶረንስ ዝፍለጥ ኮይኑ እዩ ተኣታትዩ።

ጽልዋ ናይ ቶረንስ ስርዓት ብዮዥዬኡ ኣብ ምብራቕን ደቡብን ኣፍሪቃን (ከንያ፡ ታንዛንያ፡ ዩጋንዳ፡ ደቡብ ኣፍሪቃ ወዘተ.)

ምዕራብ ካናዳን ደርኣ። እዚ ዓይነት ካዳስተር ንኣውስትራልያን ኒውዚላንድን ተባሂሉ ዝተኣታተወ ብምኻኑ ብኽልተ ምኽንያታት ንሃገራት ኣፍሪቃ ዝበቕዕ ኣይኮነን።

ቀዳማይ፦ ኣብ ኣውስትራልያ ሰብ ዘይሰፈሮ፡ ሰፊሕ ናጻ (ድንግል) መሬት ኣብ ቃጽሪታት ከፋፊልካ ንምዕዳል ዝተነድፈ ነበረ። ኣብ ኣፍሪቃ፡ ኣብ ምእታው ኤውሮጳዊ መግዛእቲ ሰፊሕ መሬት ብያታዊ ኣጉባብን ሕብረተ ሰብትን ተታሒዙ እዩ ጸኒሑ።

ካልኣይ፦ ስርዓት ቶረንስ ልዑል ተኽኒካዊ ልክዕነት ኣብ ቅዳሳ ይጠልብ። እቲ ቅዳሳ ምስ ወሃዲ ሃገራዊ ስርዓት (National Coordinate System) ክተኣሳሰር የድልዮ። ኣዚ ከኣ ብዋጋ ኣዛሚድካ ክርአ እንከሎ ምስ ቀጠባዊ ዓቕሚ ሃገራት ኣፍርቃ ዝኸይድ ኣይኮነን።

ካዳስትራዊ ስርዓት ኣብ ሃገራት ሰሜን ኤውሮጳ (ስካንዲናቭያ)፡ ኣብ ከም በዓል ደንማርክ፡ ሽወደን፡ ፊንላንድ፡ ኖርወይ ዝኣመሰላ፡ ስርዓታት ካዳስተርን ምዝገባ መሬትን ዝተወሃሃደ እዩ። ናይ ፊንላንድን ሽወደንን ካዳስትራዊ ስርዓታት ብፍላይ ከኣ ብቐረባ ዝተኣሳሰሩ እዮም። ምስክር ዋንነት ምዝገባ ቀዋሚ ንብረት ዝውሁር እዩ። ካዳስትራዊ ስርዓታት ናይ ክልቲአን ሃገራት ብመገዲ 'ሰጓሚ ካዳስተር' (progressive cadastre) ዝማዕበሉ እዮም። ሰጓሚ ካዳስተር ዝበሃል ናይ ቀደም ምዝገባ ከይሃጸጸ ምስ ምዕባለ ተሳነዩ ምእንቲ ክኸይድ ንዕኡ እናኣማሓየሽን እናኣማዕበልን ዝሰገም እዩ። ካዳስትራዊ ስርዓት ናይ ሽወደን ቅጽበታዊ (automated) ኣብ ማስመር ኢንተርነት ዝርከብ (online)፡ ዝተወሃሃደ ስርዓት ናይ ካዳስተር፡ ምዝገባ መሬት፡ ግብሪ መሬት፡ ቆጸራ ህዝቢ...የጠቓልል። ኣብ'ዚ እዋን መብዛሕትአን ሃገራት ኤውሮጳን ገለ ሃገራት ኤሲያን ኣመሪካን ወሃዲ ዲጂታል ካዳስተር ኣማዕቢለንን ኣብ ምምዕባልን ይርከባ።

ካዳስትራዊ ምዝገባ፡ ኣብ ምብራቕ ኤውሮጳ ክሳብ ፈለማ 1990'ታት ካብቲ ናይ ምዕራብ ኤውሮጳ ዝተፈልየን ዘይማዕበለን ነይሩ። ብዙሓት ካብአን ኣባል ሕብረት ሶቭየት ወይ ኣብ ትሕቲ ጽልዋኣ ነይረን። ኣብ ከም በዓል ቸክ ረፓብሊክ፡ ቡልጋርያ፡ ፖላንድ፡ ሃንጋሪ፡ ሩመንያ፡ ስሎቫክያ ወዘተ. ክሳብ 1990'ታት፡ ያታዊ ካዳስተር ዓብላሊ ነይሩ። ካዳስትራዊ ስርዓት ናይ ኤርትራ'ውን ብተመሳሳሊ ያታውን ወለንታውን ኮይኑ እዩ ጸኒሑ። እንተኾነ፡ ምዝገባ መሬትን ካልእ ቀዋሚ ንብረትን ወሃዲ ኮይኑ ብዛዕባ ይምዝገብ ነይሩ። ኣብ'ዚ ግዜ'ዚ፡ መብዛሕትአን ሃገራት ምብራቕ ኤውሮጳ ብዛዕባ ሕብረት ኤውሮጳ ምምሕያሽን ዝላን ኣብ ካዳስትራዊ ምዝገባ ብምትእትታው ኣብ ምምዕባል ዲጂታላዊ ካዳስተር ይርከባ። ኣብ ፌደረሽን ሩሲያ'ውን ምዝገባ መሬትን ካዳስትራዊ ስርዓትን ኣብ ምምዕባል ይርከባ። መሬት ከይመዝጉብካ ብግቡእ ክተመሓድሮ ኣጸጋሚ እዩ።

ካዳስትራዊ ስርዓት ኣብ ኣፍሪቃ፡ ጽልዋ ናይ ኣንግሎ-ሳክሶንን ፈረንሳን ዘለዎን ብቐረባ ዘይተወሃሃደን እዩ። ኣብ ሃገራት ኣፍሪቃ ብሓፈሻ፡ ስርዓታት ካዳስተርን ምዝገባ መሬትን ከምቲ ዝደለ ኣይሰለጠን። ኣብ'ዚ ቀረባ እዋን ዝተኻየደ መጽናዕቲ ከም ዝሕብሮ ካብ 75 ክሳብ 90 ሚእታዊት ካብ መሬት ኣፍሪቃ ኣይተመዝገበን። ከም ሳዕቤን ድማ ድኹም ምሕደራ መሬትን ትሑት እቶታውነትን ብምዕባሉ ድኽነትን ጥሜትን ንግልየናት ኣህዛብ ንኺቓይ ሸሚሙ ይርከብ።

ኣብ ኤርትራ፡ ካዳስትራዊ ምዝገባ ኣብ ግዜ መግዛእቲ ኢጣልያ ኣብ መወዳእታ 19 ክፍለ ዘመን ዝተኣታተወን ነዊሕ ዕድመ ዘለዎን'ኳ እንተኾነ ጌና ምሉኡን ዘይዓንበለ እዩ። ይኹን'ምበር፡ ቤት ጽሕፈት-ካዳስተር ሰጓሚ ዓይነት ካዳስተር ብምኽታል፡ ኣቲ ዝጸንሐ ምዝገባ እናማዕበለ፡ ታተ እናበለ ንቕድሚት ይስጉም ኣሎ። ካዳስትራዊ ምዝገባ፡ ብድሩትነት ሰብኣውን ትካላውን ዓቕሚ ናብ ግድነታዊ ምዝገባ ክሰጋገር ኣብ ርእሲ ዘይምኽኣሉ፡ እቲ ሰእላዊ ሓበሬታ'ውን እተኾነ ጌና ምስቲ ጽሑፋዊ ሓበሬታ ኣብ ዳታብይዝ ኣይተወሃሃደን ዘሎ። ንምምዕባሉን ንምውህሃዱን ከኣ ይጽዓረሉ ኣሎ።

ህዝቢ ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት ሳልሳይ ዓለም፡ ብቐንዱ ድኽነትን ሕሰም መሳብርን ዝማጠሉ፡ ሰራሕ ንምድላይን ማሳብርኡ ንምምሕያሽን ካብ ገጠራት ናብ ከተማታት ክውሕዝ ደርአ። ኣብ ከተማታትን ከባቢኡን ድማ ካብ ውጥን (ፕላን) ወጻኢ ሰፈራታት ሃጹ ይኹብር። ዘይሰሩዕ (ዘይተወጠነ) ሰፈራታት፡ ዓቢ ብድሆ ንካዳስትራዊ ምዝገባ እዩ። ንኣብነት፡ ኣብ ከበቢ ጆሃንስበርግ (ደቡብ ኣፍሪቃ) 10'ታት ኣሽሓት ዝጸሕ ኣብይቲ ዝሓዘ 360 ሻወላዊ ሰፈራታት ኣሎ። እዚ ሸግር ኣብ ካልኦት ሃገራት ኣፍሪቃ'ውን ተመሳሳሊ እዩ።

ኣብ ሃገርና'ውን ኣብ ኩለን ከተማታትን ሓወሲ ከተማታትን ብዳስርተታት ኣሽሓት ዝቑጸሩ ካብ ፕላን ወጻኢ ዝተሰርሑ ኣብይቲ ይርከቡ። ካብ ፕላን ወጻኢ ዝተሰርሑ ኣብይቲ ከተማ፡ ከተማ ኮይኑ፡ ንኸይምዕብልን ሰሩዕን ስሉጥን ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ንኸይቐርብን ዕንቅፋት እዮም። ኣብዚን ምዕባላት ሃገራት እንተኾኑ'ውን፡ ህዝቢ ብጽዕቂ ኣብ ዝበርሮ ከበታት ብፕላን ዘይተሰርሑ ሰፈራታት-ሻወላት ንምምዕባሎም ቀሊል ብድሆ ኣይኮነን። ንምምዕባል ናይዞም ሰፈራታት ዝወጽእ ገንዘብ፡ ከቢድ ቀጠባዊ ጾር ንምህናጽን ካዳስትራዊ ምዝገባን እዩ።

ኣብ ሰሜን ኣመሪካ ከም'ቲ ናይ ኤውሮጳ ወሃዲን ምዕቡልን ካዳስትራዊ ስርዓት ኣይጸንሐን። ኣብ ካናዳ እቲ ምዕራባውን መብዛሕትኡ ካልእ ክፋልን እቲ ካዳስትራዊ ስርዓት ብዙሉዕላማታት ኮይኑ 'ስርዓት ቶረንስ' ይኽተል። ፌደራላዊ መሬት ካናዳ ኣብ ትሕቲ ዘውዳዊ ስልጣን ንጉስነት ዓባይ ብሪጣንያ'ዩ ጸኒሑ። ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ፡ ምዝገባ መሬት ኣብ እዋን ብሕታዊ ምዕርጋርን ምዝገባ ውዕላትን ብምምርኳስ ይገደድ። ኣብዚን ብናይ 'ቶረንስ ስርዓት' ዝተጸልዋ ዞባታት (states) ድማ፡ ወለንታዊ ምዝገባ መሬትን ምስክር ዋንነት ንብረትን ጌሩ ደርኣ።

ኣብ መብዛሕትአን ሃገራት ላቲን ኣመሪካ፡ ከም ብራዚል፡ ኣርጀንቲና፡ ቨንዙወላ፡ ኮሎምብያ ወዘተ. ዝኣመሰላ፡ ኣብ እዋን መግዛእቲ ስጳኛን ፖርቱጋልን ዝቘመን ብኣኣም ዝተጸልወን ያታዊ ካዳስትራዊ ስርዓታት ዓብላሊ ጸኒሑ'ዩ። ካብ'ዚ ቀረባ እዋን ጀሚሩ ግን፡ ኣድላይነትን ረብሓን ብዙሕ-ዕላማ ካዳስትራዊ ስርዓት እናበርሀ ብምምጻኡ፡ ንዕኡ እናተኸኣሉ ዲጂታላዊ ካዳስተር እናማዕበለን ይኸይድ ኣሎ።

ብሓፈሻኡ፡ ኤሲያ ብቀጠባን ተክኖሎጂን ብቕልጡፍ እትምዕብልን እትግስግስን ዘላ ክፍለ ዓለም'ያ። ኣብዚን ብቐጠባ ዝማዕበላን ብቕልጡፍ ዝምዕበላ ዘለዋን ሃገራት ጃፓን፡ ቻይና፡ ደቡብ ኮሪያ፡ ማለዥያ፡ ሲንጋፖር፡ ቬትናም፡ ኢንዶኔዥያ ወዘተ. ዝኣመሰላ ኣብ ምዕባለ ዘበናዊ ካዳስትራዊ ስርዓት ዓቢ ዝላ ደርአ። ንኣብነት፡ ኣብ ህዝባዊት ረፓብሊክ ቻይና፡ ኣብ 1930'ታት ንኣገልግሎት ግብሪ መሬትን ዋንነት ካልእ ቀዋሚ ንብረትን ዘገልግል ካዳስትራዊ ስርዓት ተማስሪቱ። ድሓር ኣብ 1986 ብዙሉዕላማ ካዳስትራዊ ስርዓትን ምዝገባ መሬትን ብወግዒ ቈይሙ። ብኣንጻር'ዚ፡ ኣብ መብዛሕትአን ዞባታት (ኣውራጃታት) ህንዲ፡ ካዳስትራዊ ስርዓት ንምእካብ ግብሪ መሬት የገልግል።

ኣብ ኣውስትራልያን ኒውዚላንድን ካዳስትራዊ ስርዓትን ምዝገባ መሬትን ብናይ ዓባይ ብሪጣንያ ሕግን ያታን ዝተጸልወ እዩ። እዚ ኣብ 'ስርዓት ቶረንስ' ዝተመርኮሰ ምዝገባ፡ መረጋገጺ ምስክር ዋንነት ቀዋሚ ንብረት ዝሀብ ኮይኑ፡ መሬት ብመንግስቲ ምስ ተዋህበ ወይ ምስ ተዓደለ ጥራይ'ዩ ዝምዝገብ ነይሩ። ኩሉ መሬት ክምዝገብ ስለ ዝግባእ ከኣ እዚ ከም ድኹም ጎደኒ ደርአ። ኣቐዲሙ ከም ዝተገልጸ፡ ጽልዋ ካዳስትራዊ ምዝገባ 'ስርዓት ቶረንስ' ኣብ ምብራቕ ኣፍሪቃን ምዕራብ ካናዳን ካልኦት ሃገራትን ደርአ'ዩ።

እዚ ኣብ ላዕሊ ዝተገልጸ ብዙሓ ዓይነታትን ሃገራት ዝጥቀማሉ ካዳስትራዊ ስርዓትን ኣመዓራርባኡን ይሕብር። ብሓፈሻ ክርአ እንከሎ ድማ ኣብ ዓለም ዝርከቡ ዓይነታት ካዳስተር ኣብ ሰለስተ ዓበይቲ ጉጅለታት ከፋፊልካ ክርአዩ ይኽእሉ። ንሳቶም ድማ፦

1) ኤውሮጳዊ ወይ ጀርመናዊ ዓይነት ንመብዛሕትአን ሃገራት ኤውሮጳ ዝጥርንፍ።

2) ፈረንሳዊ ወይ ላቲን ዓይነት ንናይ ፈረንሳ፡ ፖርቱጋል፡ ስጳኛ፡ ኢጣልያ፡ ጽልዋ እዘን ሃገራት ዘለወን ሓያሎ ሃገራት ላቲን ኣመሪካ፡ ኣፍሪቃ ወዘተ ዝሓቁፍ።

3) ስርዓት ቶረንስ - ድማ ንኣውስትራልያ፡ ኒውዚላንድ፡ ጽልዋ ቶረንስ ዘለወን ካልኦት ሃገራት ወዘተ ዘጠቃልል እዮም።

መሬት፡ ድሩት ሰፍሓትን ጸጋታትን ስለ ዘለዎ፡ ኣድላይነት ግቡእ ምሕደራ መሬትን ጸጋታትን ብሩህ እዩ። ካዳስትራዊ ምዝገባ፡ መሰረሒ ውሑስን ዘላቒን ኣከባብያዊ ምዕባለ ዝኸውን መሬትን ጸጋታታን ብግቡእ ምስ ዝመሓደር እዩ። መሬት ብግቡእ ክመሓደር ግን ኩሉ መሬትን ኣብ ልዕሊኡ ዝተሃንጸ ቀዋሚ ንብረትን ቅርሲታትን ብግቡእ ክምዝገብ ኣለዎ። ምኽንያቱ ንዕኡ ከይፈለጥካ ብግቡእ ከተመሓድሮ ስለ ዘይክኣል።

ብሓፈሻ፡ ኣብ ዓለም ብዙሉዕላማታት ዘበናዊ ካዳስትራዊ ስርዓት ደህጸን ናብ ዲጂታላዊ ካዳስተር ይምዕብልን ኣሎ። ሃገራት፡ እዋናዊ ካዳስትራዊ ረብሓታትን ዘላቒ ቀጠባዊ ምዕባለን ኣከባብያዊ ድሕነትን ከውሕሳ እንተኾይነን ድማ ናይ ግድን ዘበናዊ ዲጂታል ካዳስትራዊ ስርዓት ክሃንጻ ክማዕብላን ኣለወን። ኤርትራ'ውን ረብሓታት ካዳስተር ንምርግጋጽን ዘላቒ ምዕባለ ንምውሓስን ዘበናዊ ዲጂታላዊ ካዳስተር ከተማዕብል ናይ ግድን እዩ።

ካብዝን ካብትን

ማርታ ክብሮም

ድሕሪ ምምርዓውካ ካብ ዝቕይሩ ነገራት

1. ኣብርቱዕካ ክትሰርሕ ትጅምር፡ ድሕሪ ምምርዓውካ፡ ዓወታት ናይ ክልቴኻ እዩ። ናይ ሓደ ወገን ዓወት ዝበሃል የለን። ሓደ ጸፍሒ ኣብ ዝወሰኽኩሉ፡ መጻምድትኻ’ውን ተኻፋሊ ናይ ዓወታትካ እዩ። ኣብዚ ዓውዲ መጻናዕቲ ዘካየደት ኢማ ስትራብ፡ ድሕሪ መርዓ ዓወታት ዝምቀል ብምኳኑ መሊሶካ ኣብርቲዕካ ክትሰርሕ ዝድርኽ ምኳኑ ገሊጻ።

2. ሓደሽ ተመክሮታት ክትቀስም ትጅምር፡ ኣብ ህይወትካ ሓደሽ ሰብ ትወሰኽ ብምህላውካ፡ እወታውን ኣሉታውን ሸነኽ ናይ መጻምድትኻ ዝያዳ ካልእ ግዜ ኀሊሑ ይረኣየካ። ስለዚ ንብዙሕን ሓደሽን ተመኩሮታት ቅሉዕ ክትከውን ትጅምር።

3. ስምዒታዊ ኩነታትካ ክቕየር ይጅምር፡ ኣብ ዩኒቨርሲቲ ጆርጅያ ዝተገብረ መጽናዕቲ ከም ዘረጋግጾ፡ መርዓ ንደቂ ኣንስትዮ ርጉእ ስምዒታዊ ኩነታት ከም ዝህልወን ይገብር።

4. ቅዲ እተጥፍኦ ገንዘብ ክቕየር ይጅምር፡ ቅድሚ መርዓ መብዝሕትኦን ደቂ ኣንስትዮ ኣብ መጸብበቕን ካፊታትን ደቂ ተባዕትዮ ድማ ኣብ መስተን ካልእን ዘይተኣደነ ገንዘብ እየም ዘጥፍኡ። ድሕሪ መርዓ ግን፡ ዝሓላፍዮ ገንዘብ ንሓዳርካን ንደቅኻን እምበር ኣብ ካልእ ውልቃዊ ነገራት ተጥፍኦ ገንዘብ ብርኡይ እዩ ዝነድል።

5. ምስጢር ዝበሃል ነገር የለን፡ ካልእ መግለጺ ናይ መርዓ ውልቃዊ ምስጢር ዝጠፍኣሉ ማለት እዩ። ድሕሪ መርዓ ናይ በይንኻን ናይ ውሽጥኻን ዝበሩ ምስጢራት መጻምድትኻ ክፈልጦም ይጅምር።

6. ልማዳት ናይ ቴሌፎንካ ይቕየር፡ ቅዲ ኣደዋውላኻን ኣገባብ ናይ ጽሑፍ መልእኽትኻን’ውን ክቕየር ይጅምር። መብዝሕትኡ ግዜ ናብ መጻምድትኻ መልእኽቲ ኣብ እትሰደሉ፡ ትኽ ዝበለ ማለት ጓል መገዲ ዘይብዙሉ እዩ።

7. ምስ መሓዙትካ/ኣዕሩኽትኻ ተሕልፎ ግዜ ይውሕድ። ድሕሪ መርዓ ዝበዝሕ ግዜኻ ንመጻምድትኻን ሓዳርካን ኢኻ ተወፍዮ። ኣብዚ መዳይ ደቂ ኣንስትዮ ዝያዳ ደቂ ተባዕትዮ እየን። ስለዚ ምስ መሓዙተን ዘሕልፍኦ ግዜ ፍሉይን ካብቲ ዘስተማቕርኦ ነገርን እዩ።

8. ብቐሊሉ ይቕረ ናይ ምባል ልማድ ተጥሪ። ዩኒቨርሲቲ ቲልበርግ ኣብ ዘካየዶ መጽናዕቲ ምርዕዋት ሰባት ምስ መጻምድቶም ንሓድሕዶም ይቕረ ናይ ምባል ክእለትን ቀም ናይ ዘይምሓዝ ዘለዎም ተኽእሎ ልዑል እዩ። ብሓፈሻ መርዓ፡ ንኽልቲኡ ጾታ ይቕረ በሃልቲ ከም ዝኾኑ እዩ ዝገብር።

9. ዝያዳ ሓላፍነታዊ ትኸውን። ምስ ተመርዓኻ ትግደሰሉን ዘኸፍኣ ከየጋጥም ትሽገረሉን ሰብ ይህልወካ። ኣደ ንስብኣያን ደቃን ኣቦ ድማ ከምኡ ንደቁን ሰበይቱን ሓላፍነታውያን ይኾኑ።

ስሪናቫሳ ራማኑጃን

ስሪናቫሳ ራማኑጃን ኣብ 22 ታሕሳስ 1887 ኣብ ሓንቲ ንእሽቶ ከተማ ናይ ህንዲ ኢሮድ ትብሃል ከተማ እዩ ተወሊዱ። ኣቦኡ ሰፋያይ ክዳን ነይሩ። ኣዲኡ ድማ ሃይማኖታዊት ሰብ ነበረት።

ንሱ ካብ ግዜ ህጻንነቱ ኣትሒዙ፡ ኣብ ዓውዲ ቍጽሪ ፍሉይ ክእለትን ዝንባለን ነበሮ። ካብዚ ብምብጋስ ድማ መማህራኑ ከይተረፉ ዝሰርሕዎ ቀማረታት ቅኑዕ ኣለዉ. ደየም የለዉን ይሓትዎ ነበሩ። ኣብ ላዕለዋይ ደረጃ ምስ በጽሐ ድማ ብጀካ ቁጽሪ ካልእ ዓይነት ዓውደ ትምህርቲ ክመሃር ከም ዘይደሊ ገሊጹ።

ስድርኡ ኣብ ቁጽሪ ዝበሮ ምሕር ዝንባለ ደስ ይብሎም ብዘይምንባሩ፡ ዝኾነ ነገር ክንብሩሉ ድሉዋት ኣይነበሩን። ከም ወጽኢቱ 16 ዓመት ኣብ ዝነበረሉ ንጥራዝ መገዝኢ ዝኸውን ገንዘበውን ስለ ዘይነበሮ መጽሓፍ ብምልቃሕ ኩሉ ኣብኡ ዘሎ ዕዮታት ንበይኑ ኣብ ገዝኡ ኮይኑ ክሰርሕ ይውዕል ነበረ።

ከምዚ እናበለ ድማ ኣብ ብዙሕ መጽሓፍቲ ዘሎ ዕዮታት ክሰርሕ ጀመረ። ክሰርሓ ዘይክእል ሕቶ ድማ ኣሰራርሕኣን መልሰን ኣብ ሕልሙ ትመጽኦ እሞ ካብ ድቃሱ ተንሲኡ ይሰርሓ ነበረ።

ንኣጀማምራ ናይዚ ሕልሚ ብዝምልከት፡

ኣብ 1911 ራማኑጃን ወላ ሓደ ሰብ ክፈልጦ ዘይክእል ሰብ ነበረ ከምኡ’ውን ስራሕ ኣልቦ ኮይኑ ነበረ። ሓደ ምሸት ምስ ሓደ ዓርኩ ክሓድር ናብ ገዝኡ ከደ። ግዝ ዓርኩ እኹል መደቀሲ ስለ ዘይነበሮ፡ ሓደ ፈላሲ ናብ ዝድቀሰሉ ዝነበረ ጸቢብ ክፍሊ ሒዝዎ ኣተወ።

ንጽባሒቱ ራማኑጃን ንዓርኩ፡ “ምስዚ ፈላሲ ብምሕዳረይ ኣዝዩ ሕጉስ እየ። ንሱ ሓያል መንፈስ እዩ ዘለዎ። ህላወኑ

ጸቡቕ ነገር እዩ ፈጢሩለይ። ደቂሰ ከለኹ ሓደ ዘይልሙድ ሕልሚ እየ ሓሊመ። ኣብ ሕልመይ ሓደ ቀይሕ ስክሪን ተዘርጊሑ። ኣነ ድማ ኣተኩረ ናብኡ ይጥምት ነበርኩ። ሃንደበት ሓንቲ ኢድ ኣብቲ ስክሪን ክትጽሕፍ ጀመረት። ኣነ ድማ ብምሉእ ኣደኸቦ ናብኡ ይጥምት ነበርኩ። እታ ኢድ ድማ ብዙሕ ቀማረታት ቁጽሪ ክትጽሕፍ ጀመረት። ኩሎም እቶም ጽሑፋት ድማ ኣብ ርእሰይ ተወቒሩ። ኣነ ኸኣ ንግሆ ተንሲአ ኣብ ደብተረይ ጽሒፈየም” በሎ። ሕልምታቱ ድማ ካብዚ መዓልቲ እዩ ዝጀምር።

ራማኑጃን ንሓደ ዓርኩ ከም ዝዕለሎ፡ ናይ ቁጽሪ ክእለቱ ምስ ሕልምታቱ ፍሉይ ምትእስሳር ከም ዘለዎ እዩ። ንሕልሙ ብጥንቃቐ ከም ዝርእዮም እዩ ዝገልጽ ነይሩ። ንሱ ኣብቲን ብህይወት ዝነበረለን ውሑዳት ዓመታት፡ ከበድቲ ቀማረታት ኣብ ሕልሙ ብኸመይ ኣገባብ ክፈትሖም ከም ዝለዎምን ክጽሕፎም ከሎን ይሓልም እሞ ካብ ድቃሱ ምስ ተንስአ ነዚ ከየርስዖ ኣዝዩ ይጥንቀቕ ነበረ።

ኣብ 1913፡ ራማኑጃን ኣብ 23 ዓመቱ ሓንቲ ናይ ቁጽሪ መጽሓፍ ድሕሪ ምጽሓፉ ናብ ሓደ ኣብ ካምብሪጅ ዩኒቨርሲቲ ዝነበረ ጂኤች ሃርዲ ዝተባህለ ክኢላ ስነ ቁጽሪ መጽሓፉ ንኽሕትም ንኽሕግዞ ደብዳበ ጸሓፈሉ።

ሃርዲ ነቲ ራማኑጃን ዝሰደደሉ 120 ቀማረታት ቁጽሪ ድሕሪ ምርኣዩ፡ ጸሉል ኮይኑ ጥራይ ተሰምዖ። መሊሱ ደጊሙ ምስ ረኣየም ግን፡ እቶም ቀማረታት ፍሉያትን ንበቐዓቱ ዝፍትኑን ምኳኖም ኣስተውዓሉ።

ድሕሪዚ ሃርዲ ናይ ዩኒቨርሲቲ ካምፕሪጅ ዓደሞ፡ መጽሓፍቱ ክሕትመሉን ብሓንሳብ ክሰርሑን ድማ ተሰማምዑ።

ሓደ ግዜ ሓደ መሳርሕቱ ንሃርዲ ኣብ ህይወቱ ዝዓበየ ዝተዓወቶ ነገር እንታይ ምኳኑ ሓተቶ። ሃርዲ ድማ እቲ ዝዓበየ ዓወት ኢሉ ዝገለጾ ንራማኑጃን ምርካቡ ምኳኑ ገለጸ።

ብዙሓት ሰባት ንሕልምታት ራማኑጃን ምስ ሃይማኖትን ማጂክን ስርሓትን የተሓሕዝዎ እየም። ወላኳ ኩሎም ኣብ ሕልምታት ምርካስ ዝበሩ እንተ ነበሩ ኩሎም ብጦጦእን ብኣገባብን ዝተሰርሑ ቀማረታት እየም ነይሮም። ከምኡ’ውን ብምሉእ ሃሙን ቀልቡን እዩ ዝሰርሖም ነይሮም። ስለዚ ድማ እዩ ስርሓቱ ክሳብ ሎሚ ኣብ ኩሉ ናይ ስነ ቁጽሪ ዓውዲ ጉብራውያን ዝኾኑ ዘለዉ።

ራማኑጃን ብሕማም ቲቢ ኣብ መበል 32 ዓመቱ ሞተ። የጉዳስ ኣማኢት ዝተሰርሑ ቀማረታት ቁጽሪ ገዲፉ እዩ ሓሊፉ። ድሕሪ ሞቱ ድሕሪ ሓደ ዘመን’ውን ጽልውኡ ኣብ መላእ ዓለም መሊሱ እናዓበየ እዩ ዝኸይድ ዘሎ። ክሳብ ሎሚ ብዙሓት ክኢላታት ስነቁጽሪ ክፈትሕዎም ዘይክኣሉ በዓህቲ ቀማረታት ራማኑጃን ኣለዉ።

ንፍሽኽታ

ሓደ ሰብኣይ ንበዓልቲ ቤቱ ብቴሌፎን ናይ ጽሑፍ መልእኽቲ ብምስዳድ፡ “ደንጉየ ስለ ዝመጻእኩ ኩሉ ዝረስሐ ክዳውንተይ ሓጺብኪ ኣስታሪርኪ ጸንሕኒ። እታ ዝፈትዋ መግቢ ድማ ሰሪሕክለይ ጸንሐኒ። ግዝ እውን ብጽፉፉ ኣጻሪርየዮ . . .” ክብል ናይ ተሌፎን መልእኽቲ ሰደደላ። ካብ በዓልቲ ቤቱ መልሲ ኣይመጽኦን። ድሕሪ ነዊሕ ትጽቢት ድማ “እወ! ረሲዕልኪ እንድየ፡ ናይ ደሞዝ ወሰኽ ተገይሩለይ። ኣብ ዝመጻእ ወርሒ ሓዳስ ማኪና ክገዝኣልኪ እየ።” ክብል ደጊሙ ናይ ተሌፎን መልእኽቲ ሰደደ። ኣብዚ ግዜ’ዚ፡ እታ በዓልቲ ቤቱ ብሓገስ፡ “ናይ ብሓቂ ዲኻ?” ክትብል ሓተተቶ። ብዓል ቤታ፡ “ሓሰየ ኢየ። እታ ቀዳመይቲ መልእኽቲ በጺሓትክን ኣይበጽሓትክን ንምፍላጥ እየ ከምኡ ገይረ” በላ ይበሃል።

ሓቅታት ብዛዕባ ድቃስ

- ንሓጺር ደቓይቕ ቀም ምባል ናይ ምዝኻር ክእለት የመሓይሽ።
- ኣብ ድቃስ ዕረፍቲ ትረኽብ፡ ኣብ ግዜ ድቃስ ዝስምዓካ ሓዘን ሕርቃን ሓጎስ ይኹን ጓሂ የለን። ኮታስ ናይ ዝኾነ ነገር ስምዒት የልቦን።
- ምድቃስ ሓያልን ፈጠራውን ሰብ ከም ትኸውን ይገብር።
- ደቂ ሰብ ሓደ ስልሲት ካብ ዕድመኦም ኣብ ድቃስ የሕልፍዎ።
- እቲ ከይደቀሰ ዝጸወሐ ዝጸንሐ ሰብ ንተኸታታሊ 11 መዓልታት ኣይደቀሰን።
- ድቃስ ልክዕ ከም መግቢን ምንቅስቓስን ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ።
- መብዝሕትኦም ስድራ ቤታት ኣብ መጀመርታ ቀዳማይ ዓመት ናይ ወላዶም ካብ 400-750 ናይ ድቃስ ሰዓታቶም ይስእኑ።
- ዘራፍ ኣብ መዓልቲ ካብ 2.30-3 ሰዓታት ጥራይ ትድቅስ፡ ብራውን ዝተባህለት ዓሌት መንጎዕ ድማ ካብ 20-21 ሰዓታት ኣብ መዓልቲ ትድቅስ።
- ኣካላት ናይ ቃንዛ ስምዒት ምስ ዝህልዎ ብምድቃስ ክጉድል ይኽእል።
- ኣካላት ደቂ ሰብ ኣብ ሰዓታት 3-4 ድሕሪ ቐትሪ ድኹም ይኾኑ። ስለዚ ድማ እዩ ብዙሕ ሰብ ኣብዚ ሰዓታት ዝመውት።

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት	መደብ
09:00	ሃገራዊ መዝሙር
09:05	ፊዮሪና
09:40	ያታዊ ጉጅለ ባህ. ዞባ ማእከል
10:35	ያታዊ ጉጅለ ባህ. ዞባ ደቡብ
11:00	ማእገር
13:00	ዶክተራት ኣብ ስቱድዮ
13:45	ቀስተ ድሕኑት
14:00	ሞዛይክ
16:30	እንዳ ዝማም
17:05	ፊረ ጻዕሪ
17:25	መስተንክር
18:00	ያታዊ ጉጅለ ባህ. ዞባ ማእከል
18:40	ህርመት
20:00	ዜና ትግረ
20:13	እትመት
21:00	ዜና ትግርኛ
21:25	ቡያ
22:00	ዜና ዓረብ
22:15	ፍኖተ ሂወት
22:30	ዜና እንግሊዝ
22:40	ሃገራዊ መዝሙር

ሰኑይ

ሰዓት	መደብ
12:00	ሃገራዊ መዝሙር
12:05	ድራማ
12:30	ዜና ትግርኛ
12:55	ዜና ስፖርት
13:30	ዕላል ጥበባት
13:30	ዜና ዓረብ
13:45	ሄሎ ደባይዋ
16:00	ዶክመንታሪ
17:00	ዜና ትግርኛ
17:20	ሌላ
17:30	ዜና ዓረብ
17:45	ደረት ቃና
19:10	ሳይዳ
20:00	ዜናትግረ
20:13	ሰሙናዊ ስፖርት
21:00	ዜና ትግርኛ
21:25	ዳህሳስ ሕትመት
22:00	ዜና ዓረብ
22:15	ቆላሕታ
22:30	ዜና እንግሊዝ
24:40	ሃገራዊ መዝሙር

ቁርሲ ሰንበት

መርሃዊ ገብረሚካኤል

ለበዋ ናይ'ታ ወላዲት

ሓደ ዝበሎ ቃል፡ ኣብ ዓለም እቲ ክሳብ ሎሚ ንዕኡ ዝምጥን መግለጺ ዘይተረኽቦ ዘሎ እዩ፡ "ሓደ ሰብ ንኸሉ ደረጃታት ዕብየት ሓሊፉ ዋላ ኣብ ዝለዓለ ደረጃ ይብጻሕ፡ ዝያዳ ምሩጻት ቃላት ተጠቒሙ ንትርጉምን ሓልዮትን ኣደ ክገልጾ ምፍታን ማለት፡ ንእንታይነቱ ኣብ ዋጋ ዕዳጋ ምእታው እዩ" ብምባል ዝገለጾዎ ብዙሓት ክኢላታት ኣለዉ። ኣደ ዝበሎ ኣምር ንጋል ኣንስተይቲ ዝተዋህበ መግለጺ ኮይኑ፡ መርኣያ ዘይጸንቀቕ ሓልዮታን ተገዳስነታን እዩ። ሓንቲ ጓል-ኣንስተይቲ ክሳብ ብህይወት ዘላ ንኣደነታ ዘህስስ ኣካል ክህሉ ኣይክእልን። እቲ ምንታይሲ፡ ኣደ ወትሩ ኣደ ስለዝኾነት። ብመሰረት ኣብ ሓደ ሓደ ጽሑፋት ዝተረኽበ ሓበሬታ፡ ሓንቲ ኣደ ምስ ኩሉም ደቃ ዘለዋ ዝምድና ስጡም ቅርበት ዝሕላገኑ ኣገዳሲ ልዑል እዩ። ኣብ ዝጠዘለ እዋን ዝሰማዕ ብዘል'ውን ኣሎ። ንሱ ከኣ ኣደ ዋላ'ኳ ንኹሎም ደቃ ብሓደ ዓይኒ ናይ ምጥማት ባህሪ እንተ ሃለዋ፡ ልዕሊ ኩሉ ግና ንጓላ ከምትፈቱ እዩ ዝሕበር። እዚ መግለጺ፣ ምስቲ ኣብ መንጎአን ዘሎ ተፈጥሮኣዊ ቅርበት ጥራይ ዝርእዩዎ ሐደት ኣይኮኑን። በዚ ኢልካ በቲ ግና፡ ኣደ ንኹሎም ደቃ ብሓደ ዓይኒ ካብ ምጥማት ኣዕሪፉ ኣይትፈልጥን እያ። ኣቦ'ውን ዝያዳ ንወዱ ከምዝፈቱ ዝገልጹ ትሕዝቶ ዘለዎም ጽሑፋት ማእለያ የብሎምን። ብሓፈሻ፡ ሓንቲ ኣደ ንታ ኣብ ኩሉ ዕለታዊ ንጥፈታት ህይወት ከምኣ ዕውትቲ ኮይና ክትርከብ እትደልያ ጓላ፡ ብቐዕቲ ንኽትከውን ዝሕግዝ ገለ ወሰንቲ ምኽራታት ወስ ኣቢላ ኣላ።

እዛ ጓለይ፡ ቅድሚ ምፍቃርኪ፡ ሓደ እሙን ኣፍቃሪን ንምሉእ ህይወትኪ ምሳኺ ዝነብርን ምሉእ ኣቓልቦን ሓልዮትን ክትገብርሉ ዝጸበን ሰብ ከምዝሎ ፍለጢ። ንሱ ድማ፡ ንስኺ ባዕልኺ ኢኺ። ስለዚ፡ ኣብ ትሕተ ዝኾነ ይኹን ግዜን ኩነታትን ንእትደልዮም ነገራት ንምርካብ፡ ካብ ኑብስኺ ደኣ'ምበር ካብ ካልኦት ኣይትድሊዩዮምን ኣይትጸበይዮምን።

ተቐዳዳምኪ ካብ ካልእ ሰብ ፍቕሪ ዘይምድላይኪ፡ ብዘይ ናይ ካልኦት ፍቕሪ ክትነብሪ ስለ ዘይትኽእሊ ዘይኮነስ፡ ብፍቕሪ ኣብልኪ ህይወትኪ ዝያዳ ጥዑሚ ክትውሰኽለ ስለ ዝደለኺ ምኳኑ ኣቐዲምኪ እመኒ።

ጸግዒ ዝኾነኪ ቅድሚ ምድላይኪ፡ እቲ ዝኸበደ ሽግር ክኾነኪ ዝኽእል፡ ብዘይ ናይ ግዱስነትኪ ፍቕሪን ሓልዮትን ክትነብሪ ምስ እትፍትኒ ምኳኑ ኣይትዘንግዒ። ኣብ ዓለም ልዕሊ ፍቕሪ ሰብ፡ ፍቕሪ ናይ ነፍስኺ ምስ ዝኸደለኪ'ዩ ዝዓበየ ሽግር። ምኽንያቱ ንፍሱ ዘየፍቅር ንኻልእ ዝኸውን ልቢ ክህልዎ ስለዘይክእል።

ቅድሚ ንጸምዋኺ ዘቐንጥጥ ብጹይ ምድላይኪ፡ እቲ ዝዓበየ ጸምዋ ካብ ውሽጥኻ ምፍላይ ምኳኑ ኣቐዲምኪ ምእማን ከድልየኪ እዩ።

ቅድሚ ደገፍ ዝኾነኪ ብጹይ ምድላይኪ፡ ናይ ጸግዕተኛነት ስምዒት ኣብ ውሽጥኺ ከምዝየሎ ከተረጋግጺ ይግባእ። ጸግዒ ምድላይኪ ብዘይ ሰብ ክትነብሪ ስለ ዘይትኽእሊ፡ ወይ'ውን ገለ ዝጎደለኪ ነገር ስለ ዘሎ ኣይምሰልኪ። እንታይ ደኣ፡ ህይወት ተመሳሊእካ እትሕለፍ መድረኽ ምዃና፡ ርድኢትን እምነቶን ክህልወኪ ግቡእ ስለ ዝኾነ እዩ።

ከምዛ ዘለኽያ ብዘይ ዝኾነ ቅንጥብጣብ ጥርጥርን ለውጢን ዝቕበለኪ ሰብ ቅድሚ ምድላይኪ፡ ንነፍስኺ ምስ ኩሉ ድኽመታታ ክትቕበልያን ከተፍቅርያን ከምዘለኪ ኣቐዲምኪ ንስኺ እመኒ። እዚ ምስ እትኣምኒ፡ ንመጸምድትኺ ብዘይ ጸገም ከምዘለዎ ክትቕበልዮ ኣይክትጽገምን ኢኺ። ምኽንያቱ ደቂ-ሰብ ነፍሲ-ወከፍና እንንቀሳቐሰሉ ኣቦር ወይ ጉድለት ዘለና ፍጡራት ስለዝኾንና። በዚ መንገዲን ርድኢትን ኣብልኪ ከኣ ፍቕርኺ ከተዕብዪ ኩቶ ኣይክትሽገርን ኢኺ።

ዋጋ ብመንጽር ኣገልግሎት

ዋጋ ናይ ሓደ ነገር ብመንጽር'ቲ ዝህቦ ኣገልግሎት ክንዎዓሚ እንተ ንፍትን ዝያዳ ወጽኢታዊን ኣድማዒን ምኾነ ኢልኩምዶ ሓሲብኩም ትፈልጡ? ብሓፈሻ ሰባት ንነገራት ካብቲ ዝህብዎ ኣገልግሎት ንላዕሊ ዝያዳ በቲ ዝሰለዓሉ ዋጋ ወይ ወጻኢታቶም ኢና ንልክዖም። እዚ ድማ ክንጽ ብውሁደት ኣብ ዝውቀበት ሰሎማዊት ናብራ፡ ኣብ ውድድርን ኣብ ናይ ረኣዩሊዩን ዘመን ንነበር ምህላውና ዘጽር ህያው ኣብነት ኮይኑ ይስመዓና።

ገለ ገለ ነገራት ዋላ'ኳ እቲ ዝህብዎ ጥቕሚ ሓደ ይኹኑ ዋጋ መሰረት ንዘበረ ረቒሒ ቀዳምነት እናሃብና ኣገዳስነቶም ክዕብዮን ክንኸብዶን ወይ'ውን ክንቅንሶን ክነፍክሶን ንርእ ኢና። እዚ ምናልባት ምስ ደረጃ ዕድመናን ኣተሓሳስባናን ዝልካዕ ክኸውን ይኽእል እዩ። እናዓበና ክንከይድ ከለና፡ ብኡ መጠን ድማ እናበላሕና ኢና ንኸይድ። ንኣብነት፡ ዋጋ ሓንቲ ሰዓት 30 ዶላር፡ ዋጋ ናይታ ካልእ ሰዓት ድማ 300 ዶላር ክኸውን ትርኢ። የግዳስ፡ ክልቲአን ሰዓት ልክዕ ሓደ ዓይነት ኣገባብ ኣቀጻጽራ ዝኽተላን ኣገልግሎት ዝህባ ምኳነን ንርዳእ። 150 ሽሕ ዶላር ዝዋግኣ ማኪና ንዘውር፡ 2000 ዶላር ዝዋግኣ ማኪና ንምራሕ፡ ርሕቀት መንገዲ ናይቲ እንኸዶ ቦታ ግና ሓደ እዩ። ማለት፡ ኣብ ሓደ መዕረፊ ኢና ንበጽሕ። 300 ዝዋግኡ ጥርሙዝ ወይኒ ሰቲና እንተ ሰኸርና፡ 10 ዶላር ዝዋግኡ ጥርሙዝ ወይኒ እንተ ሰቲና'ውን ልክዕ ከምኡ ምሰኸርና ዘይተርፈና እንተኾይኑ፡ እቲ ኣብ ዋጋ መሰረት ዝገበረ ኣፈላላይ ደኣ እንታይ'ዩ ረብሓኡ?

ክልተ ኣብ በበይኑ ክብበታት ንብሕቶም ዝቕመጡ ኣሕዋት ኣለዉ፡ ግናኹ እቲ ሓደ ኣብ ገፊሕ እቲ ከኣ ኣብ ጸቢብ ገዛ ይነብሩ። እቲ ጸምዋ ግን ሓደ እዩ። ሽዑ ውሽጣዊ ሓጎስ ኣብ ንዋታዊ ነገራት ከምዘይርከብ ክትርዳእ ትኽእል። ሓቀኛ ሓጎስ ካብቲ ምስ ኣዝማድካ፡ ኣዕሩኽትኻን ፈተውትኻን ሓቢርካ እተሕልፎ ጽቡቕ ግዜ ጥራይ እዩ ዝርከብ። ምስኦም ሓቢርካ ክትጻወትን ክትሰሕቕን ከለኻ እትረኽቦ ሓጎስ መለክዒ የብሉን። ኣብዚ ሓጎስ ብነገራት እምበር ብኻልእ ዝመጽእ ዘይመስለና እዋን፡ 'ንህጻናት ክመውርሶም ዝግበኦና ነገራት' ኣብ ትሕቲ ዝበሎ ኣርእስቲታት ካብ ዝተረኽቡ ገለ ነጥብታት ሓንቲ ደስ ትብል ሓሳብ ኣላ። ከምዚ ከኣ ትብል፦ "ደቅና ሃብታማት ክኾኑ ኣይንምሃሮም። ሕጉሳት ክኾኑ ነስተምህሮም። ምኽንያቱ ምስ ዓበዩ ዋጋ ነገራት እምበር ዋጋኦም ክፈልጡ ስለዘይክእሉ። ደቂ-ሰብ ካብቲ ካብ ነገራት ዝረኽብዎ ሓጎስ ጥቕሚን ንላዕሊ ዘገድሶም ሓደ ነገር ኣሎ። ንሱ ከኣ እቲ ነገር ክንጽ ብዋጋኡ ብዝህቦ ኣገልግሎት ክልክዕዎን ከመዝንዎን ክጅምሩ እንክሎ እዩ።"

ክይብሉኒ

ባህሊ፡ መሰረትን መንነትን ሓደ ሕብረተሰብ እዩ። ሕመረት ባህሊ ከኣ ካብ ልምዲን ስርዓትን ሓደ ሕብረተሰብ ወጺኡ ዝኸይድ ንጥፈታት ኣይኮነን። መብቆል ስርዓት ድማ ካብ ገዛ እዩ ዝጅምር። ንሰባት ተኸብር እንተ ኼንካ፡ ብመጠን'ቲ ዝለገስካዮ ክብሪ ክትከበር ትርኢ። ኣብ ልዕሊ ሰባት ፍጹም ክብረት ዘይብልካ ክንሱ ኩሉ ሰብ ከኽብረካ ምጽባይ ማለት ግን ንፍስኻ ምስ ዘይምፍላጥ ምጽብጻብ ይቖጸር። ምኽንያቱ፡ ምስ ሰባት ዘኽብረካን ዘኽብርካን ጥዑም ባህሪ ክህልወካ ስለ ዝድለ። ብዘይካ'ዚ፡ ትኹብሮ ሕብረተሰብ ዝጠልቦን ዝጸዞን ስርዓት ክተማልእ ግዴታኻ ይኸውን። እዚ ማለት ግና፡ ኣብ

ከቢ'ኻ ዝኑበሩ ሰባት ንዝበሉኻ ኩሉ ኣተግብር ማለት ዘይምኳኑ ተገንዘብ። ብዙሓት ሰባት ብሸኻ ናይ ከብሎም ዘረብታትን ርእይቶታትን ኣብ ከቢድ ሓደጋ ይኣትዉ እዮም። እዞም ሰባት መብዝሕትኡ ግዜ ናብ ከምዚ ደረጃ ዝወድቑ ብሸኽ 'ሰባት ክይብሉና' ዝበል ፍርሒ ምኳኑ ድማ'ዩ ዝነገር። ስለዚ፡ ኣብ ህይወትካ ሰብ ክይብሉኒ ኢልካ ንሰብ ከተሐጉስ ኢልካ፡ ኣብ ዓንኬል ጌጋ ንጥፈታትን ውሳኔታትን ካብ ምዝንባይ ተቖጠብ። ሰብ ድሌቱ ክተማልኣሉ ከለኻ ክፈትወካ፡ ከተማልኣሉ ምስ ዘይትኽእል ከኣ ክጸልኣካ ከም ዝኽእል ኣዳዕዲዕካ ፍለጥ። ኣብ ከምዚ ግዜን ኩነታትን ካብ ከምዚኦም ዓይነት ሰባት ክትርሕቕ ይምረጽ። ሰብ ጸሊኡ ክፈትወካ ወይ'ውን ብኣንጻሩ ፈቲዩ ክጸልኣካ ከምዝኽእል ተረዲእካ፡ ካብ ሰብ ክይብሉኒ ዝመጣጠሉ ሓሳብን ርድኢትን ረሓቐ።

መብዝሕትኦም ሰባት፡ ኑዮም ኣብ ከብኦም ፍቱዋትን ተደላይቲን ዝበልዎም ሰባት ከሐጉሱ ክበሉ ኣብ ዘይወጽዎ ዓቐቲ ጭንቀትን ወጥሪን ክኣትዉ ይረኣዩ እዮም። እዚ፡ ወጽኢት ናይቲ ሰባት ክይብሉኒ ዝመንቀሉ ሓሳብ ኮይኑ፡ ሰባት ዝበልዎም ንዝሓሰብዎም ክተግብር ብሰንኪ ምፍታንን ዝሰዕብ ነውጺን ሕንፍሽፍሽን እዩ። ሰብ ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ህሞት ብዘዕባ ካልኦት ሰባት ይኹኑ ነገራት ክዛረብ እዩ ዝነብር። ምኽንያቱ፡ ምብህሃል ኩሉ ነገራት ኣልዒልካ ምዝራብ ወይ ምዝታይ፡ ልምድን ባህርን ናይ ኩሉ ሰብ ስለ ዝኾነ። ስለዚ፡ ዋላ'ውን ኣብቲ ቅኑዕ መንገድን ሓሳብን ሃሊ፡ ሰባት ብዛዕባኻ ካብ ምዝራብ ከምዘይቦኽሩ ተረዲእካ ንጥፈታትካ ክተሰላሳል ይግባእ።

ከምቲ ኣቦታት ዝመሰሉዎ፡ "ክይብሉኒ ዝበለ ከይተባህለ ኒይተርፍ" እዩ ነገሩ'ሞ፡ ሰብ ዝበለ እንተበለ መደብትኻን ሓሳብትኻን እናኸለስካ ስራሕካ ካብ ምስልሳል ኣይትብኩር። ሰባት ማስትያት እዮም ይብሃል እዩ። እንተኾነ፡ ዘመናዊ ማስትያት ብልክዕ መልክዕካ ከምዘሎ ዘለዎ ተኸእሎ ትሓት እዩ። ዝተነጠዋወየን ዘይናትካን ምስሊ ዘርኢ ማስትያት ኣጋጢሙካ ይኸውን እዩ። ሰባት'ውን ብተመሳሳሊ ልክዕ ዝሓለወ ኣገላልጻ ከምጥወልካ ከምዘይክእሉ ተገንዘብ።

ብናይ ካልኦት ሰባት ሓሳብ ትኸይድ እንተ ኼንካ፡ ሓንቲ ፍረ ከተፍሪ ኣይትኽእልን ኢኻ። ቅድም ቀዳድም ብመንነትካ ኣብ ግዱስነትካ ውሽጣዊ ዕግበትን እምነትን ይሃልወካ። ብዘወሳኺ፡ ኣብቲ ብሰባት ንመንነትካ ኣመልኪቱ ዝዘረብ ዘረባታት ገለ ኣፍልጦ ክህልወካ ክኽእል ኣለዎ። ምኽንያቱ፡ ሓደ ሓደ ግዜ እቲ ሰባት ዝበልዎ ንዓኻ ብዙተፈልየ ምኽንያት ተኸውሉካ ንዘጸንሐ ሕማቕ ባህሪያትካ ክትፍትሽ ሓጊዙ ክኸውን ስለዝኽእል። ስለዚ፡ ኣብ ከምዚ ኣጋጣሚ ጉዕዞ ግዱስነትካ ምፍታሽን ምምዝጋምን ከም ዘድልየካ ዘይምዝንጋዕ።

ንሰብ ክተሐጉስን ሰባት ክይብሉኒ ካብ ዝበል ርድኢትን ተበጊስካ፡ ንጌጋታትካ ናብ ዘጉልሕ ዘይቅቡል ኣንፈት ትገዓዝ እንተ ኼንካ ግና፡ ካብ ኩሉ ትወጽእ ኣለኻ ማለት'ዩ። ካብ ባህል'ኻን እምነትካን ከይተረፈ'ውን ከውጽኣካ ስለዝኽእል፡ ንሰብ ኣይትብደሎ እምበር 'ክይብሉኒ' ካብ ዝበል ስክፍታ ተበጊስካ ኣብ ዘይመደብካን ድሌትካን ካብ ምእታው ምቝጣብ ልቦና እዩ። ሕልምኻ ንምዝዳድ ኣብ እትገብሮ ጉዕዞ ንኹሉ ሰብ ለዋህን ፈቃርን ክትከውን ባህሪ ይህልወካ ይኸውን። እንተኾነ፡ ቅድሚ ነፍስኻ ሓደ እኳ ዝሰራዕ ከም ዘየለ ኣስተውዕል። ብሰብ ምሕማይካ ንዘይተርፈካ 'ብክይብሉኒ' ዝበል ሓሳብ ንፍስኻ ኣደዳ ብስጭትን ወጥርን ከይትገብራ ተጠንቀቕ።

[illegible] ቃላት ቁ.5

1 ቅ	2 ያ	3 ስ	ጡ	4 ም	5 መ	6 ስ	7 ር	ዕ		8 ኽ	9 ዓ
10 ር	ዕ	ቲ		11 ሂ	ስ	ት	ሬ		12 መ	ረ	ደ
13 ሕ	ያ		14 ተ	ዛ	ተ		15 መ	16 ሃ	ን	ድ	ስ
17 ን	ዕ	ሴ	ቲ			18 ገ		19 ን	ሀ	መ	
ቲ			20 ዐ	ስ	21 ረ		22 መ	ደ	ብ		23 ጠ
	24 ዴ	25 ሰ	ዮ		ድ		26 ላ	ሳ		27 ነ	ቢ
28 አ	ጉ	ዱ		29 መ	ረ	30 ባ	ዕ		31 ስ	ቢ	ሑ
32 እ	ድ	ም	33 ጽ		34 ድ	ፃ	ስ		ሐ		
ን			35 ፉ	ል			36 ዒ	37 ቃ		38 ፋ	39 አ
40 ጊ	41 ን	ዳ	ዕ		42 ም	43 ጸ		44 ጋ	45 ሕ	ፊ	ሱ
46 ዱ	47 ላ			48 ሽ	ን	ፍ	49 ላ		ኑ		ታ
	50 ጸ	ን	ብ	ሮ	ም		51 ማ	ሕ	ስ	እ	

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

Bisha Mining Share Company
P.O. Box 4276
Asmara
Eritrea

Tel: (+291) 1124941
Fax: (+291) 1124941
www.bishamining.com

VACANCY ANNOUNCEMENT

Bisha Mining Share Company is inviting applicants for the following position for Bisha site project.

Position: Dental Therapist
Department: Employee Services
Section: Medical Services
Number Required: One (01)

Primary Purpose
- Provide dental medical care to sick employees and provide health education on dental hygiene
- Provide advanced dental therapy like filling and root canal therapy

Main Function
- Patient care
- Document work related accidents for insurance
- Maintain sanitaization of dental equipments and the dental Clinic
- Preparation of dental equipment and supplies
- Report writing

Unique Requirement
- High level of Professional Ethics and integrity in Patient information Confidentiality

Qualifications:
• Degree Dentist / Diploma in Dental Therapist • Registered by the Ministry of Health as a Dental Therapist/ Dentist
Knowledge and Experience:
• 2 – years' experience as a dental therapist/ dentist
• Currently working as a dental therapist/ dentist
• Knowledge and experience in procurement of commonly used instruments, equipment and feeling materials, in disease reporting as of MOH requirement.

Technical Skills	Behavioral Skills
• Good computer skills (Microsoft) • First Aid Knowledge and Safety experience • Experience in dental clinics	• Good command of English / Local language • Interpersonal Relations • Ability to work towards strict deadlines

General Information and other requirements:
- **Place of Work: Bisha.**
- **Salary: As per Company salary scale.**
- **Type of Contract: Indefinite**

Additional requirement for Nationals:
- **Having fulfilled his/her National Service obligation and provided evidence of release paper from the Ministry of Defense.**
- **Present clearance paper from current/last employer.**
- **Testimonial documents to be attached (CV, work experience credentials, a copy of your National Identity Card etc.)**
- **Only shortlisted applicants will be considered as potential candidates for an interview.**
- **Application documents will not be returned to the sender.**
- **All applications should be sent through the post office.**
- **Deadline for application: 10 days from the day of publication in the Newspaper.**

Address: Please mail your applications to: -
- **Bisha Mining Share Company,**
- **P. O. Box 4276 Asmara, Eritrea**

Note to Eritrean applicants:

Please send a copy of your application
1. **Aliens Employment permits Affairs,**
   P. O. Box 7940
   Asmara, Eritrea.
2. **Mineral Resources Management**
   P. O. Box 272

   Asmara, Eritrea

ምስጋና

ወድና ዶክተር ናህም መርእድ እምባዬ፡ ብሓደጋ ኣብ ሃገረ ካናዳ ስለዝሞተ፣ ኣብ ሃገረ ካናዱ ሃገረ ኣመሪካ፡ ሃገረ ኤርትራ ዘለኹም ተኻፊልት፡ ሓዘንና ዝኾንኩም ቤተሰብና ፈተውትና ሕሰም ኣይትርከቡ የቐንየልና እናበልና ሓዘንና ከፍመዝዩጸና ንገልጽ።

ኣቡኡ ኣቶ መርእድ እምባዬ ምስ ብዓልቲ
ቤቱይ ነፍ/ት ልችያ ተኽለይ
ምስ ምሉኣት ደቀይ።

ምስጋና

ብዕረፍቲ ኣዚና እናፍቅራን እናኽብራን ጓልናን ሓፍትናን ወ/ሮ ሩት ወልደሩፋኤል ተኽለ ዝተሰመዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ራሳ ካብ ሃገረ ጀርመን ኣብ ምልኣኽን ክሳብ ዓዲ መንኮቲ ብምኻድ ዘቃበርኩምናን ብቴሌፎን ይኹን ብኣካል ዘጸናናዕኩምናን፡ ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘንና ከፍመዝዩጸና ንገልጽ።

ኣዲኣ ወ/ሮ ምብራቕ ዑቕባዝጊ
ምስ ምሉኣት ስድራቤት።

ኣብ ዞባ ማእከል ንኡስ ዞባ ጉዳይፍ ጎደና ዓሊተና መረብ ጉሉበቁ/ፍቓድ ዋኒን ASL00042313 ናይ ቡቲክ ትካሊይ ወ/ሮ ሹሻን ኣብርሃ ፍካክ ኣድራሻ ዞባ ማእከል ን/ዞባ ጉዳይፍ ጎደና ዓሊተና መረብ ቁ.ገዛ ብዕለት 21/06/2024 ቁ.መዝ 187/2024 ብወህብቶ ስለዝሃበትኒ፡ ብስም ወዛቢ ዝኽፈሎ ዕዳ ኣሎኒ ወይ ግቡኣኒ እዩ ዝብል ኣካል እንተደኣ ሃልዩ፡ እዚ ምልክታ እዚ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ ሰላሳ መዓልቲ፡ ስልጣን ዝለዎ ቤት ፍርዲ ተቓውሞኡ የቕርብ። እንተዘይቀሪቡ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቘጺሩ ናብ ስመይ ከምዝመሓላለፍ ንሕብር።

ኣስመሮም ኣብርሃ ፍካክ

ወ/ሮ ስምረት ተገኝ ኣቸኝ ዝተፈቕደለን ናይ ምጽራይን ምስላጥን ንግዳዊ ትካለን "ሻሎም ምጽራይን ምስላጥን" (SHALOM CLEARING & FORWARDING) ተባሂሉ ክሰየመለን ስለዝሓተታ፣ እዚ ናይ ንግዲ ስም ቅድሚ ምምዝጋቡ ዝቃወም ኣካል እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ካብ ሕጋዊ ቤት ፍርዲ መእገዲ የቕርብ። እንተዘይቀሪቡ፡ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቖጺሩ እዚ ናይ ንግዲ ስም ከም እንምዝግቦ ንሕብር።

ክፍሊ ወሽጣዊ ንግዲ

ወ/ሮ ውላዚት ሽማንገስ ጉብርሂወት፡ ዝተፈቕደለን ናይ ምጽራይን ምስላጥን ንግዳዊ ትካለን "እምነት ምጽራይን ምስላጥን፡ (IMNET CLEARING & FORWARDING) ተባሂሉ ክሰየመለን ስለዝሓተታ፡ እዚ ናይ ንግዲ ስም ቅድሚ ምምዝጋቡ ዝቃወም ኣካል እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ካብ ሕጋዊ ቤት ፍርዲ መእገዲ የቕርብ። እንተዘይቀሪቡ፡ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቖጺሩ እዚ ናይ ንግዲ ስም ከም እንምዝግቦ ንሕብር።

ክፍሊ ወሽጣዊ ንግዲ

ታምኣይል ማሊንዲ ኤርትራ ብርካዊ ማሕበር፡ ንብረቱ ዝኾነ ኣብ ዞባ ማእከል፣ ምም/ን/ዞባ ጉዳይፍ ከባቢ ብሎኮ ጉዳይፍ ምስ መዐደሊ ነዳዲ ስገቡ ዝርከብ፣ ወ/ሮ ለተሚካኤል ተወልደ ንኣገልግሎት ጋራጅ ክጥቀማሉ ዝጸንሓ ህንጻን ክፉት ቦታን ብመንገዲ ፈጻሚ ፍርዲ ንዋንኡ ተረኪቡ ኣሎ። ይኹን እምበር፡ ዋንኡ ዘይተፈልጠ ዝተፈላለየ ኣረጊት ንብረት ከም ዳምባር (መሬት ማስጉዲት) ፡ ካልእ ዝተፈላለየ ንብረትን ኣካላት ናይ መኪናን ኣብቲ ቦታ ይርከብ። ትካልና ነቲ ቦታ ግቡእ ጽገና ብምግባር ክጥቀመሉ መደብ ብምህላው፣ ኣብ ቀጽሪ ናይታ ብስም ወ/ሮ ለተሚካኤል ተወልደ ዝፍለጥ ዝነበረ ጋራጅ ዝርከብ ዝተፈላለየ ንብረት ዋንኡ እየ ዝብል ውልቀሰብ፣ ወይ ትካል ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ፣ መረጋገጺ ሒዙ ናብ ቤት ጽሕፈትና ብምቕራብ ንብረቱ ከልዕሎ ንሕብር። ብመሰረት እዚ ምልክታ ዋንኡ ዘይተሓተተሉ ንብረት፡ ትካልና ብዘጥዕሞ ኣገባብ ክውግዶ ምኳኑን ንዝመጽእ ሳዕቤን ተሓታቲ ከም ዘይኮነ ኣቓዲሙ ይሕብር።

ታምኣይል ማሊንዲ ኤርትራ ብርካዊ ማሕበር

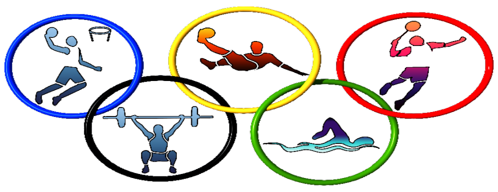

ስፖርት

ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ቢንያም፡ ካልኣይ ደረጃ ሒዙ

ኦሎምፒካዊ ተቐዳዳማይ ክሉብ ኢንተርማርሽ ቢንያም ግርማይ፡ ብቐደማይ ትማሊ (ዓርቢ) ኣብ ካናዳ ኣብ ናይ ሓደ መዓልቲ ውድድር ካልኣይ ኣትዩ።

እዚ 201.6 ኪሎሜተር ዝሸፈነ 'ግራንድ ፕሬክስ ሳይክሊስት ደ ኩበክ' ዝጸዋዕ ውድድር፡ ናይ ቸርኪቶ ጸወታ እዩ ነይሩ። ኣብ ከተማ ኩበክ ሓንቲ ዙርያ 12.6 ኪሎሜተር ኣብ ዝሸፈተን ቅርጺ መሬት ከኣ ተቐዳደምቲ 16 ዙርያ ኪሊሎም።

ልዑል ተመክሮ ናይዚ ውድድር ዘለዎ ተቐዳዳማይ ክሉብ ጃይኮ ኣልዑላ ሚካኤል ማቲወስ ከኣ ብኸኢ ንቢንያም ግርማይ ቀዲሙ ብ4 ሰዓት፡ 45 ደቒቕን 36 ካልኢትን ተዓዊቱ። ሚካኤል፡ ኣብ 2018ን 2019ን ኣኸታቲሉ ነዚ ውድድር ተዓዊቱሉ ብምንባሩ፡ ዓርቢ ምሸት ሃትሪክ ክሰርሕ በቒዑ። ብዘበለሐ ዓወታት ምስ ፒተር ሳጋንን ሳይሞን ገራንስን ተደሪቡ ድሕሪ ምጽናሕ ድማ፡ በዚ ዓወት ሻምላ መሪሕነት ሒዙ ኣሎ። እዚ ወዲ 33 ዓመት ኣውስትራልያዊ ተቐዳዳማይ፡ "እዚ ዓወት፡ ነታ ቅድሚ ክልተ መዓልታት ዝዓረፈት ዓባየይ ወፍየዮ ኣለኹ።" ድማ ኢሉ።

ኣብ ናይ ክላሲክ ውድድር ሓደ ካብቶም ተጠመትቲ ተቐዳደምቲ ኮይኑ ዘሎ ቢንያም ብወገኑ፡ "ኣብ መወዳእታ እግረይ ተሃስየ ነይሩ፡ ብፍላይ ታደይ ፖጋቻ ኣብተን ናይ መወዳእታ ክልተ ዙርያታት ብዘፈጠሮ ፍሕሾ ዝፈጠሮ ናህሪ ከበድ ምንባሩ ገሊጹ።

ዕውት ቀጠልያ ማልያ ዘር ፈረንሳ 2024 ዝኾነ ቢንያም፡ ኣብ 2022 ንፈለማ ግዜ ኣብዚ ናይ 1.UWT መለክዒ ዘለዎ ውድድር ኣብ ዝተሳተፈሉ፡ ብበናት ክስፍሮይን ሚካኤል ማቲወስን ተበሊጹ ሳልሳይ ደረጃ ሒዙ ነይሩ። እዚ ወዲ 24 ዓመት ናይ ሸኻ(ቦሊታ) ብሉጽ ተጻዋታይ፡ ቅድሚ ኣብ ሻምፕዮን ዓለም 2024 ማልያ ሃገራዊት ጋንታ ኤርትራ ምልባሱ፡ ካብ ካናዳ ከይወጸ ሎሚ(15 መስከረም)፡ ከምኡ'ውን ዝመጽእ 22ን 25ን መስከረም፡ ኣብ ቤልጅዩም ኣብ ኻይ ሓደ መዓልቲ ውድድር ክሳተፍ ምዃኑ ሰሌዳ ጸወታኡ የረድእ።

ናይዚ ውድድር ተሸላሚ ኑሓስ መዳልያ፡ ፈረንሳዊ ሩዲ ሞላርድ እዩ። ብዘይካዚ፡ ናይዚ እዋን ዝበለጸ ተቐዳዳማይ ዓለም ምዃኑ ዝእመነሉ ታደይ ፖጋቻ፡ ኣብ ዙር ፈረንሳ ድሕሪ ምዕዋቱ ንፈለማ እዋን'ዩ ኣብዚ ንመበል 13 ግዜ ዝተኻየደ ውድድር ተጻዊቱ፡ ሻውዓይ ኣትዩ። ፖጋቻ፡ ሓደ ካብቶም ዝመጽእ 29 መስከረም ንዝካየድ ሻምፕዮን ዓለም ክዕወቱሉ ተገሚቶም ዘለዉ ተቐዳደምቲ እዩ።

እዚ ከምዚ'ሉ እንከሎ፡ ተቐዳዳማይ ክሉብ በይኩዝ ናትናኤል ብርሃ፡ ትማሊ ኣብ ዙር ኢስታንቡል ካብ ዕወት 47 ካልኢት ድሒሩ መበል 43 ደረጃ ሒዙ። ወዲ ጋንታኡ ጴጥሮስ መንገሸ ከኣ 4 ደቒቕን 23 ካልኢትን ድሒሩ መበል 85 ኣትዩ። 113.3 ኪሎሜተር ንዝሸፈነት ሳልሰይቲ መድረኽ፡ ፈረንሳዊ ኣቤል ቶታል ኢነርጂስ - ማቲዩ በርጋደዩ እዩ ብ2 ሰዓት፡ 41 ደቒቕን 7 ካልኢትን ተዓዊቱሉ። እዚ ውድድር፡ ሎሚ ሰንበት ክዛዘም እዩ።

ኩዕሶ ሰኪዔት - ኣርባዕተ ኣስመራን ሲቲ ሰንተርን ተዓዊተን
ሙሴ፡ ዳንክ ብምግባር ...

ጋንታታት ደቂ ተባዕትዮ ቀዳማይ ዲቪዥን ኩዕሶ ሰኪዔት ዞባ ማእከል፡ ኣብ ደገ ዝበኑ ኤርትራውያን ንዝወፈየዋ ዘዋሪት ዋንጫ ንምዕታር ዘካይዳኦ ዘለዋ ናይ ኣውዲቸካ ምሕላፍ ውድድር፡ ትማሊ ቀዳም ቀጺሉ ነይሩ።

ኣብዚ ኣብ ሜዳ ቦቸፊልያ ዝካየድ ዘሎ ውድድር፡ ፈለማ ምም/ ኣርባዕተ ኣስመራን ብደሆን ተጋጢመን። ኣርባዕተ ኣስመራ ከኣ 46 ብ42 ተዓዊታ። ኣብ ቀዳመይቲ ርብዒ፡ ተጻዋታይ ኣርባዕተ ኣስመራ ሙሴ ጺጋይ ዳንክ ብምግባር ኣርእስቲ ሰሪሑ።

ድሒሩ ኣብ ዝተሰላሰለት ጸወታ ድማ፡ ሲቲ ሰንተር ንሽዕላ 83 ብ56 ሰዒራታ። እዚ ውድድር፡ ዝመጽእ ረቡዕ ኣብ ሰዓታት ድሕሪ ቀትሪ ብናይ ፍርቂ ፍጻመ ጸወታታት ክቕጽል እዩ።

ክረምታዊ ውድድር ኩዕሶ እግሪ ተዛዚሙ

ኣብ መንነ 16 ንኡሳን ዞባታት ዞባ ማእከል ክካየድ ዝወርሐ ክረምታዊ ውድድር ኩዕሶ እግሪ ግራስ ሩት ተዛዚሙ።

በዚ መሰረት፡ ትሕቲ 13 ዓመት ደቂ ተባዕትዮ፡ ናይ ዋንጫ ገጀረት ንዕዲጋ ሓመስ 1-ብ0 ክትስዕራ እንከላ፡ ኣብ ናይ ደረጃ ጸጸራት ንጉዳይፍ 2-ብ0 ኣሰኒፋታ። ኣብ ተመሳሳሊ ዕድመ ደቂ ኣንስትዮ ድማ፡ ናይ ዋንጫ ጉዳይፍ ንፓራዳይዝ 2-ብ0 ክትረትዓ እንከላ፡ ጸጸራት ንገጀረት 1-ብ0 ሳልሰይቲ ወጺኣ።

ኣብ ትሕቲ 15 ዓመት ደቂ ኣንስትዮ ድማ፡ ጉዳይፍ ንኣኽርያ 1-ብ0 ብምስዓራ ቀዳመይቲ ክትወጽእ እንከላ፡ ገጀረት ንብሪኽ 4-ብ1 ሰዒራ ገጀረት ሳልሰይቲ ወዲኣ። ብወገን ደቂ ተባዕትዮ ከኣ፡ ኣኽርያ ንጉዳይፍ 3-ብ0 ብምስዓር ሳልሰቲ ወጺኣ።

ኣብ መንጎ ሓሙሽተ ጋንታታት ትሕቲ 17 ዓመት ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ዝተኻየደ ውድድር፡ ዕዲጋ ሓመስ ቀዳመይቲ ክትወጽእ እንከላ፡ ፓራዳይዝን ገጀረትን ካልኣይተን ሳልሰይቲ ኮይነን ዛዚመን። ኣብ ናይ ደቂ ተባዕትዮ ከኣ፡ ዕዲጋ ንሓመስ ንሰምበል 2-ብ1 ብምስዓር ሳልሳይ ደረጃ ሒዛ።

ናይ ፍጻመ ጸወታ ትሕቲ 15 ፓራዳይዝ ኣንጻር ግዛንዱ፡ ከምኡ'ውን ናይ ትሕቲ 17 ዓመት ደቂ ተባዕትዮ ቲራቮሎ ኣንጻር ፓራዳይዝ ኣብ መዛዘሚ ዕለት ክካየዳ ንዘይተወሰነ መዓልቲ ተሰጊጊሩ ምህላው፡ ጸብጻብ እቲ ውድድር የረድእ።

ሃላንደ፡ ታሪኽ ሰሪሑ
ሊቨርፑል፡ ዘልሓጦ ትብል

ኣጥቃዓይ ማን ሲቲ ኤርሊንግ ሃላንድ፡ ኣብ ቀዳሞት ኣርባዕተ ጸወታታት ፕሪመር ሊግ ትሽዓተ ሸቶታት ዘመዝገበ ቀዳማይ ተጻዋታይ ኮይኑ - ትማሊ ኣብ ልዕሊ ብሬንትፎርድ ሸቶ ብምቑጻሩ።

ሃላንድ፡ ኣብ ቀዳሞት ሰለስተ ግጥማት ሸውዓተ ሸቶታት ኣመዝጊቡ ጸኒሑ። ትማሊ ንብሬንትፎርድ 2-ብ1 ኣብ ዝሰዓርሉ ጸወታ ከኣ ንኽልቲአን ሸቶታት ብምቑጻሩ እዩ ኣብ ቀዳሞት ኣርባዕተ ግጥማት ትሽዓተ ወይ ልዕሊኡ ሸቶታት ዘመዝገበ ናይ ፈለማ ተጻዋታይ ኮይኑ። ሲቲ ከኣ ብምሉእ ዓወት 12 ነጥቢ ኣኪባ መሪሕነታ ኣብ ምቅጻል ትርከብ።

ብዘይካዚ፡ ኣብዚ ጸወታ ኣብ መበል 22 ካልኢት መሪሕነት ዘትሓዘቶም ሸቶ ዘመዝገበ ኣጥቃዓይ ብሬንትፎርድ የኣን ዊሳ፡ ንናይ ዝሓለፈ ዓመት ዕውትቲ ዝቐልጠፈት ሸቶ ዘመዝገበ ተጻዋታይ ተባሂሉ ክብረወሰን ኣጽሒፉ እዩ። ዛጊት ናብዚ ወቕቲ ዝቐልጠፈት ሸቶ'ውን ኢያ።

እንተ'ታ ብተመሳሳሊ መገዲ ዓወት ሒዛ ዝጀንሐት ሊቨርፑል፡ ኣብ ሜዳኣ ብኖቲንግሃም 1-ብ0 ተሳዒራ፡ ካብ ሲቲ ዘልሓጦ ክትብል ጀሚራ። ንሊቨርፑል ሓደጋ ዘወደቐታ ኖቲንግሃም፡ ኣብ መበል 72 ደቒቕ ካብ ኦዲሶን ኦዶይ ብዝረኸበታ እኾ ሸቶ እያ ነጥባ ናብ ሽሞንተ ክብ ዘበለ ዓወት ኣመዝጊባ።

ኖቲንግሃም፡ ድሕሪ 55 ዓመታት እያ ኣብ ኣንፊልድ ትዕወት ዘሎ። ብሓዳሽ ዓሰልጣኒ ኣርነ ስሎት ኣብ ሰለስተ ግጥማት ሸቶ ከይተመዝገበ ብድምር ሸውዓተ ሸቶታት ኣመዝጊባ ምሉእ ትሽዓተ ነጥቢ ሒዛ ዝጸንሐት ሊቨርፑል፡ ኣብ 25 ናይ ሊግ ግጥማት ኣብ ሜዳኣ ብኖቲንግሃም ተሳዒራ ኣይትፈልጥን ጸኒሓ፣ 20 ዓወት ሓሙሽተ ማዕረ።

ዩናይትድ፡ ዝኸበራ ወጥሪ ተህድእ

ካብ ሰለስተ ናይ መኽፈቲ ግጥማት ኣብ ክልተ ስለዝተሳዕረት ኣብ ወጥሪ ዝቐጸየት ማንቸስተር ዩናይትድ፡ ትማሊ ናብ ሳውዝሃምፕተን ተጓዒዛ 3-ብ0 ብምዕዋት፡ ዝኸበራ ወጥሪ ብመጠኑ ኣህዲኣቶ።

ቀዲማ ኣብ መበል 32 ደቒቕ ሸቶ ከይትምዝገብ ንዘተርኸበት ፍጹም ቅላዕ ሓላዊ ልዳት ኦናና ዘምከላ ዩናይትድ፡ ኣብ መበል 34 ደቒቕ ካብ ማቲያስ ደሊክት ብዝረኸበታ ሸቶ 1-ብ0 መሪሓ። ኣብዛ ክረምቲ ናብዛ ጋንታ ዝተጸምበረ ደሊክት፡ ካብ ብሩኖ ፈርናንደዝ ዝመጽኦ ኩዕሶ ብርእሱ ገጪዩ ቀዳመይቲ ሸቶኡ ጸምቢሉ። ድሕሪ ሸዱሽተ ደቓይቕ ከኣ ብእሞቶቕ ኣቓውማኡ ካብ ዝንቐፍ ነዊሕ ዘቑጸረ ማርከስ ራሽፎርድ፡ መሪሕነቶም ዘደልደለት ሸቶ ተረኺቡ። ንራሽፎርድ ድሕሪ ወርሒ መጋቢት ናይዛ ዓመት ቀዳመይቲ ሸቶኡ እያ።

ናይ 2-ብ0 መሪሕነት ሒዛ ናብ ዕረፍቲ ዝወጸት ዩናይትድ፡ ኣብ ካልኣይ እብረ ሸቶ ከተምዝግብ ልዕሊ 50 ደቃይቕ ወሲዱላ። ተቐያሪ ዝኣተወ ኣሊሃንድሮ ጋርናቾ፡ ኣብ መበል 96 ደቒቕ ሸቶ ኣቑጺሩ። እዛ ጋንታ፡ በዚ ገፊሕ ዓወት፡ ወህሊል ነጥባ ናብ ሽዱሽተ ክብ ኣቢላቶ ኣላ።

እዛ ጸወታ፡ ካብ ምውት ግዜ ምዕጻዋ ማስኮት ምስየገጋር ካብ ፒኤስቪ ናብዛ ጋንታ ዝተጸምበረ ማኑኤል ኡጋርተ፡ ንኤሪክሰን ቀይሩ ብምእታው ቀዳመይቲ ጸወታኡ ኣካይዱ። ኣብዚ ጸወታ፡ ተጎ ሃግ ኑቲ ቅድሚ ክልተ ሰሙን ብሊቨርፑል 3-ብ0 ኣብ ዝተሳዕርሉ ጸወታ ጌጋታት ንዝፈጸመ ኣከፋፋሊኡ ካሲሚሮ ኣብ መንበር ተቐሚጡ ኣጽኒሒሉ፡ ፈለማ ንኤሪክሰን እዩ ኣእትዩዎ።

ቶተንሃም ዶ ኣርሰናል?

ቶተንሃም፡ ንጎል ከተማኣ ኣርሰናል ዓዲማ እተካይዳ ናይ ደርቢ ጸወታ፡ ድሕሪ'ቲ ክካየድ ዝቐጸየ ኣህጉራዊ ግጥማት፡ ናይዛ ሰሙን ዝዓበየት ጸወታ ፕሪመር ሊግ እያ ክትከውን።

ቶተንሃም፡ ሰለስተ ግጥማት ሓንሳብ ዓወት፡ ሓንሳብ ስዕረት ሓንሳብ ከኣ ማዕረ ብምውጻእ ኣርባዕተ ነጥቢ ትርከብ። እዛ ጋንታ፡ ብፍላይ ኣብታ ኣንጻር ሌስተር ማዕረ ዝወጸትላ ከምኡ'ውን ብኤውርቶን ዝተሳዕረትላ ጸወታ፡ ብዙሕ ዕድላት ፈጢራ እያ። ክትጥቀመሎም ብዘይምኽኣላ ግና፡ ሓሙሽተ ነጥቢ ክትኸስራ ተቐሲባ ትርከብ። ኣብዛ ጸወታ፡ ዕድላ ፈጢራ ናብ ሸቶ እንተዘይቐይራቶ ከኣ ዋጋ ክትኸፍለሉ ትኽእል እያ። ብዓበኣ ቀጻልነት ዘለዎ ዓወታት ክተውሕስ እንተዘይኽኢላ፡ ኣብዛ ወቕቲ'ውን ምስ ቀዳሞት ኣርባዕተ ክለባት ክትውድእ ኣይትኽእልን እያ። በዛ ቀንዲ መቐናቕንታ እንተተሳዒራ ከኣ፡ መንበር ምስልጣን ኣንጅ ፖስተኮግሉ፡ ነቕነቕ ክብል ክጀምር እዩ።

ብናይ ማእቶ-ማእታዊት ዓወት ነቒላ ዝበረት ኣርሰናል፡ ምስ ብራይተን ብዝተማቐልቶ ነጥቢ፡ ሸውዓተ ኣኪባ ትርከብ። እዛ ጋንታ፡ ሎሚ ካብ ቶተንሃም ነጥቢ ሒዛ ክትምለስ እንተኾይና፡ ኣብ ማእከል ምክፍፋላ ተፈጢሩ ዘሎ ጸገም ክትፈትሖ ከም ዘለዋ ይግለጽ።

ደክላን ራይስ፡ ብሰንኪ መቐጽዕቲ፡ ኦደጋርድ ከምኡ'ውን ሓዳሽ ኣባላ መሪኖ፡ ብሰንኪ ማህረምቲ ኣይክትጥቐመሎም እያ። ብፍላይ፡ ዘይምህላው ኣገደስቲ ተጻወትቲ ራይስን ኦደጋርድን ክይዝሕያ ደስኳ።

ራይሱ ዛጊት ኣብዚ ወቕቲ 97.1 ሚእታዊት ቅኑዕ ምቕባል ኩዕሶ (ፓስ) ብምግባር፡ ልዕሊ ኩሎም ተጻወትቲ እዚ ሊግ ይሰርዕ። ኦደጋርድ የለን ማለት ከኣ እቲ ዝበልሐ ተጻዋታይ ናብዛ ጋንታ የለን ማለት እዩ። እዚ ኖርወጃዊ ዛጊት ካብ ምጅማር ዝሓለፈ ዓመት እቲ ዝበዝሐ ዕድላት ዝፈጠረ ተጻዋታይ ኣርሰናል እዩ። ኣብዚ መስመር፡ ምስ ፓርተይ - ጆርጂኖ ክሳፈን ትጸበ ይግበረለ።

ኣርሰናል፡ ኣብ ናይ መወዳእታ ክልተ ኣብ ሜዳ ቶተንሃም ዝተኻየዳ ግጥማት ተዓዊታትለን እያ። ሎሚ እንተተዓዊታ ከኣ፡ ድሕሪ 1987 እታ ዝወሓደ ካብ ሜዳኣ ወጻኢ ዓወት ከተመዝግብ እያ።

መደብ ጸወታ

ሎሚ

ሻምፕዮን ካልኣይ ዲቪዥን ኩዕሶ እግሪ ዞባ ማእከል ኣብ ካምፖ ቺቸሮ

ንግዳዊ ባንክ - ማይ ተመናይ 9:00 ቅ.ቀ

ዘራእትን ጥሪትን - ገዛ ባንዳ 11:00 ቅ.ቀ

ኣብ ስታድዩም ኣስመራ

ሰምበል - ቲራቮሎ 9:00 ቅ.ቀ

መረብ ሰኑት - ዕዳጋ ሓሙስ 11:00 ቅ.ቀ

**

ፕሪመር ሊግ

ቶተንሃም - ኣርሰናል 4:00 ድ.ቀ

ዎልቨስ - ኒውካስል 6:30 ድ.ቀ

ላ'ሊጋ

ጂሮና - ባርሴሎና 5:15 ድ.ቀ

ኣትሌቲኮ ማድሪድ - ቫለንሽያ 10:00 ምሸት

ሰሪኣ

ጀኖኣ - ሮማ 1:30 ድ.ቀ

ካግሊያሪ - ናፖሊ 7:00 ምሸት

ሞንዛ - ኢንተር ሚላን 9:45 ምሸት

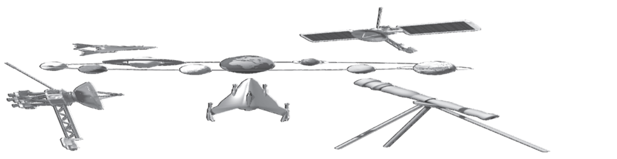

ዳህሳስን ምርምርን

ዮርዳኖስ ጸጋይ

እንስሳ ዘቤት፡ ብቕዓት ኣእምሮ ዓበይቲ ሰባት የሐይሉ

ኣብ ብሪጣንያ ኣብ ዝተኻየደ መጽናዕቲ፡ በይኖም ዝነብሩ ብዕድመ ዓበይቲ ሰባት፡ ከልቢ ወይ ድሙ ምስ ዝውንኑ፡ ምስ ግዜ ኣእምሮኣዊ ብቕዓቶም ክንቆልቁል ዘሎ ተኽእሎ ብመጠኑ ዝተሓተ ምዃኑ ተሓቢሩ።

ብሕታውነትን ሕማም ረሰዕን እተን ብደረጃ ዓለም ኣሻቕለቲ እናኾና ዝኸዳ ዘለዋ ዛዕባታት እየን። ኣብ ሓደ መጽናዕታዊ ጸብጻብ ከም ዝቐረበ ሕማም ረሰዕ ዘለዎም ሰባት፡ ክሳብ 2050 ዓ.ም፡ ብልዕሊ ዕጽፊ ማለት ናብ 130 ሚልዮን ክበጽሑ ከም ዝኽእሉ ተኣሚቱ ኣሎ።

ብሕታውነት ወይ ከኣ በይንኻ ምንባር፡ ብፍላይ ኣብ ሃገራት ቀዳማይ ዓለም እናዛየደ ዝመጸ ዘሎ ጉዳይ ኮይኑ፡ ሓደ ካብ ጠንቅታት ሕማም ረሰዕ ምዃኑ ይሕበር። ካብ ማሕበራዊ ህይወት ምግላል፡ ንኣቃውማ ሓንጎል ዘልውጥን ንሓፈሻዊ ጥዕና ከኣ ብኣሉታ ዝጸልዉን ምዃኑ እዩ ብክኢላታት ዝንገር።

እዚ መጽናዕቲ ልዕሊ 65 ዝዕድሚኦም፡ 8 ሽሕ ሰባት ዝሳተፍዎ እዩ ኔሩ። ጸምዋ ዝነብሉ መነባብሮ ዝመርሑ ብዕድመ ዓበይቲ ሰባት፡ ከም ከልቢ ወይ ድሙ ዝኣመሰሉ እንስሳታት ምስ ዝውንኑ፡ ኣብ ዕለታዊ መነባብሮኦም ንጡፋት ክኾኑን ክዛረቡን ስለዝኽእሉ፡ ጸምዋ ንከይስምዖምን ምስ ኣብ ከባቢኦም ዘለዉ ሰባት'ውን ሕውሰት ንክፈጥሩ ከም ዝሕግዞም እዩ ተገሊጹ ዘሎ።

ኣካየድቲ እቲ መጽናዕቲ ኣብ'ቲ ቃላት ንምርዳእ፡ ንምምሃርሕን ንምዝካርን ዝጠቅም ክፋል ሓንጎል ናይቶም ምስ እንስሳታት ዝነብሩ ሰባት፡ ዝተሓተ ምንቁልቋል ከም ዝተዓዘቡ ገሊጾም።

እዞም እንስሳታት፡ ኣብቶም ምስ ስድራ-ቤቶም ዝነብሩ ዓበይቲ ሰባት ግን ዝኾነ ጽልዋ ከም ዘይብሎም እዩ ተጸኒዑ ዘሎ። ምውናን እዞም እንስሳታት፡ ኣብ ምድንጓይ ምንቁልቋል ብቕዓት ሓንጎል ዓበይቲ ሰባት ሓጋዚ እንተኾነ፡ ንኹሉ ሰብ ብማዕረ ዘድምዕ ሜላ ከም ዘይህልዎ ከኣ ኣብ መወዳእታ ኣብሪሆም።

ወዲ-ሰብ፡ ሃንደበታዊ ምልክታት እርጋን ከምዘርኢ ተሓቢሩ

ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ስታንፎርድ፡ ዕብየት ወዲሰብ፡ ኣብ ኩሉ ዕድመ ብማዕረ ዝኸይድ ዘገምታዊ ዘይኮነስ ኣብ ዕድመ 44 ከምኡ'ውን ኣብ ቀዳሞት ዓመታት ዕድመ 60ታት ምስ በጽሐ፡ ኣብ ኣካላቱ ሃንደበታዊ ለውጢ ከምዝገጥሞ ሓቢሮም።

ኣብ'ዚ መጽናዕቲ ሰብ ኣብ ምልኡ ዕድመኡ፡ ብማዕረ ዘገምታዊ ለውጢ ዘርኢ ፍጡር ዘይኮነስ ኣብ ክልተ ዓመታት፡ ብሃንደበት ክፉላዊ ለውጢ ከምዝገጥሞ እዩ ዝገለጸ ዘሎ። እርጋን ዝተሓላለኸ መስርሕ ኮይኑ፡ ተኽእሎ ዝተፈላለዩ ሕማማት ዘልዕል መድረኽ ህይወት እዩ። እዚ መጽናዕቲ ከኣ ኣብ ልዕሊ ሚእቲ ሰባት ንብርክት ዝበሉ ዓመታት እዩ ተኻይዱ።

ኣብ'ቲ ናይ ምርምር ግዜ፡ ኣብ ኣካላት ሰብ ዝርከቡ ሞለኪዩላት፡ ኣብ ዝበዝሐ ዕድመ ሰብ ዘገምታዊ ለውጢ ከካይዱ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ኣብ መፋርቕ ዕድመ 40ታትን ፈለማ ዕድመ 60ታትን ግን ክፉላዊ ለውጢ ከምዝርእዩ እዩ ተፈሊጡ ዘሎ።

ኣብ መፋርቕ ዕድመ 40ታት፡ ኣብ መስርሕ ሜታቦሊዝም ስብሒ፡ ካፊይንን ኣልኮልን ሃንደበታዊ ለውጢ ክርአ ከሎ፡ ሕማማት ልቢ ከምኡ'ውን ጸገማት ኣብ ቆርበትን ጭዋዳታትን ዘጋጥመሉ ዕድመ ምዃኑ እቶም ተመራመርቲ ሓቢሮም። ኣብ ፈለማ ዕድመ 60 ታት ከኣ ክፉላዊ ለውጢ ኣብ መስርሕ ሜታቦሊዝም ካርቦ ሃይድረይትን ካፊይንን ንጥፈታት ኩሊት ክኸስት ከሎ፡ ኣብ'ዚ ግዜ'ዚ ሕማማት ልቢ፡ ሕማም ስርዓተ ተጻዋርነት፡ ጸገም ቆርበትን ጭዋዳታትን ከምዝገጥም ድማ ወሲኾም ገሊጾም።

እቶም ተመራመርቲ እቲ ኣብ ዕድመ 44፡ ኣብ ደቂ-ኣንስትዮ ዘጋጥም ለውጢ ዋላ ምስ ንጽረ-ጽግያት ከተሓሕዝዎ እንተኽኣሉ፡ ኣብ'ዚ ተመሳሳሊ ዕድመ ዝርከቡ ደቂ-ተባዕትዮ'ውን ኣካላቶም ሃንደበታዊ ለውጢ ከምዘርኢ እዩ ክፍለጥ ተኻኢሉ ዘሎ። ኣብ'ዞም ክልተ ዕድመታት፡ ነዞም ሃንደበታውያን ለውጥታት ዘስዕቡ ረቛሒታት ብዝጸሩ ንምልላይ፡ ተወሳኺ መጽናዕትታት ክካየዱ ምዃኖም ከኣ ኣብ መወዳእታ ሓቢሮም።

ቍርሲ ዝበልዑ ቈልዑ፡ ዝያዳ ዕግበት ከምዝስምዖም ተፈሊጡ

ኣብ ሓደ ሓድሽ መጽናዕቲ፡ ቁርሲ ዝበልዑ ቆልዑ ካብ'ቶም ዘይበልዑ ቆልዑ፡ ኣብ ህይወቶም ዝያዳ ዕጋበት ከምዝሰምዖም ተፈሊጡ።

ብዙሓት ሰባት ከምዝገልጽዎ፡ ቁርሲ እቲ ኣገዳሲ ክፋል ዕለታዊ መግቢ እዩ። እዚ መጽናዕቲ ካብ ዕድመ 10 ክሳብ 17 ዝዕድመኦም 150 ሽሕ ዝበጽሑ ካብ 42 ሃገራት ዝተዋጽኡ ቆልዑ ዝሳተፍዎ እዩ። እቲ መጽናዕቲ ከም ጾታ፡ ዕድመ፡ ማሕበረ ቁጠባዊ ደረጃ፡ ቅዲ መነባብሮ፡ ኣመጋግባ፡ ኣካላዊ ምንቅስቓስ፡ ክብደት ኣካላትን ካልኦት ረቛሒታትን ኣብ ግምት ኣእቲዩ እዩ ተኻይዱ።

እቶም ዕለታዊ ቁርሲ ዝበልዑ ቆልዑ፡ ካብ'ቶም ዘይበልዑ ኣብ ህይወቶም ዝያዳ ዕጋበት ከምዝሰምዖም ከኣ ተፈሊጡ። እቶም ቁርሲ ከይበልዑ ናብ ትምህርቲ ኮነ ካልእ ዕለታዊ ንጥፈታቶም ዝዋፈሩ ቆልዑ ግና፡ ኣብ ህይወቶም ብመጠኑ ዕጋበት ከምዘይሰምዖም ተገሊጹ። ብተወሳኺ፡ መኣዛዊ ትሕዝቶ ዘለዎ ቁርሲ፡ ንቆልዑ ዝሓሸ ናይ ምዝኽሪ፡ ምድህሳብን ምምሃርን ዓቕሚ ክህልዎምን ኣካላዊ ዕንታነ ክስምዖምን ሓጋዚ ኮይኑ ተረኺቡ ኣሎ።

ኣብ ኮርያ ኣብ ዝተኻየደ ተመሳሳሊ መጽናዕቲ፡ ዕለታዊ ቁርሲ ዝበልዑ ቆልዑ፡ ድኻም፡ ጸገም ድቃስ፡ ስምዒት ዕግርግር፡ ምዕጻው ሸውሃት፡ ሕማም ርእሲ፡ ረሰንን ናይ ምስትንፋስ ጸገማትን ክስምዖም ዘሎ ተኽእሎ ብመጠኑ ዝተሓተ ምዃኑ ተፈሊጡ። ኣብ ተመሳሳሊ ኣርእስቲ ኣተኩሩ ኣብ ዝተኻየደ ካልእ መጽናዕቲ ከኣ፡ ቁርሲ ከይበልዕካ ምውዓል፡ ተኽእሎ ጸቕጢ ኣእምሮን ኣሉታዊ ስምዒታትን ከምዘልዕል ተሓቢሩ።

ኣፍንጫ ምኹዕኳዕን ሕማም ረሲዕን ምትሕሓዝ ኣለዎም ተባሂሉ

ብተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ግሪፊዝ - ኣውስትራልያ፡ ኣብ ኣናጹ ኣብ ዝተኻየደ መጽናዕቲ፡ ብተደጋጋሚ ኣፍንጫኻ ምኹዕኻዕ ተኽእሎ ሕማም ረሰዕ ከምዘልዕል ተፈሊጡ።

ኣካየድቲ ናይቲ መጽናዕቲ፡ ኣፍንጫኻ ብተደጋጋሚ ምኹዕኻዕ፡ ኣብ ውሽጢ ኣፍንጫ ዝርከቡ ቲሹታት ብምህሳዉ፡ ባክተርያ ብዝቐልጠፈ ናብ ሓንጎል ንክኣትዋ ዘኽእል መገዲ ከምዝጠጥሕ ሓቢሮም። እዞም ናብ ሓንጎል ዝኣትዋ ጎዳእቲ ባክተርያታት ከኣ ኣብ ሓንጎል ብኻኽ (plaque) ብምፍጣር፡ ንሕማም ረሰዕ ዝመሳሰሉ ምልክታት ከምዘፈጥራ ኣረጋጊጾም።

እዚ መጽናዕቲ ኣብ ኣናጹ ዝተኻየደ ዋላ ይኹን፡ ኣብ ሰባት እውን ምትሕሓዝ ክህልዎ ከምዝኽእል እዩ እቶም ተመራመርቲ ግምቶም ዝህቡ። ኣብ ሓንጎል ሕማም ረሰዕ ዘለዎም ሰባት ኣብ ዝተኻየደ መጽናዕቲ ከኣ፡ ነድሪ ሳንቡእ ዘስዕብ 'ክላሚድያ ኒሞንያ' ዝተባህለ ባክተርያ ክርከብ ተኻኢሉ እዩ። እዚ ባክተርያ ከመይ ኢሉ ናብ ሓንጎል ከምዝኣትው ግን ዛጊት ኣይተፈልጠን ዘሎ።

ብሓገዝ ናይ'ዚ ኣብ ኣናጹ ዝተኻየደ ፈተነ ግና፡ ባክተርያ በቲ ንሓንጎልን ኣፍንጫን ዘራኽብ 'ኣልፋክቶርይ' ዝበሃል መትኒ ኣቢሉ ናብ ሓንጎል ከምዝበጽሓ እዩ ተለልዩ ዘሎ።

ብዘይካ'ዚ፡ ሳዕለዋይ ሽፋን ውሽጢ ኣፍንጫ ምስ ዝጎድእ፡ ናይ መትኒ ረኽሲ ብምህላው፡ ኣብ ሓንጎል ብኻኽ ከስዕብ ዝኽእል ፕሮቲን ከምዝፈጥር ኣረጋጊጾም። እዚ ብረኽሲ ናይ መትኒ ዝስዕብ ብኻኽ ከኣ፡ ኣብ'ቶም ሕማም ረሰዕ ዘለዎም ሰባት ብኽፍል ዓቐን ከምዝተዓዘብዎ እቶም ተመራመርቲ ሓቢሮም። ንሳቶም፡ ቫይረሳትን ባክተርያን ንኣፍንጫ ከም ቀልጢፍ መተሓላለፊ መገዲ ናብ ሓንጎል ክጥቀማሉ ከምዝኽእላ እዮም ዘረድኡ።

ካብ ዓሰርተ ሰባት፡ እቶም ትሽዓተ ኣፍንጫኦም ናይ ምኹዕኻዕ ባህሪ ኣለዎም። እዚ ባህሪ እዚ ኣብ ዝተፈላለዩ እንስሳታት'ውን ይርአ እዩ። ኣካየድቲ እዚ መጽናዕቲ፡ ምትእስሳር ምኹዕኻዕ ኣፍንጫን ሕማም ረሰዕን ብመጽናዕቲ ኣብ ሰባት ክሳብ ዝረጋገጽ ኩሉ ኣፍንጫኡ ዝኹዕኹዕ ሰብ፡ ሕማም ረሰዕ የማዕብል ማለት ከምዘይኮነ ግን ኣጽኢሮም ኣለዉ። ይኹን'ምበር፡ ኣፍንጫ ምኹዕኻዕን ምልጋስ ጸጉሪ ኣፍንጫን ግን ኣብ ውሽጢ ኣፍንጫ ኣሉታዊ ሳዕቤን ስለዘውርድ፡ ምዝውታሩ ጽቡቕ ከምዘይኮነ እቶም ተመራመርቲ ኣብ መወዳእታ ኣዘኻኺሮም።

“ሰማያዊ ብርሃን፡ ንጥዕና ቆርበት ጕዳኢ'ዩ” ተመራመርቲ

ካብ ሞባይል፡ ላፕቶፕ፡ ቴለቪዥን ዝትፋእ ሰማያዊ ብርሃን፡ ንጥዕና ቆርበት ሕማቕ ምዃኑ፡ ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ሎንደን ኣብ ዘካየድዎ መጽናዕቲ ሓቢሮም።

ብርሃን ጸሓይ እቲ ዝዓበየ ምንጪ ሰማያዊ ብርሃን ስለዝኾነ፡ ናብ ልዑል ዓቐን ጨረራ ጸሓይ ምቕላዕ ንጥዕና ቆርበት ጕዳኢ ምዃኑ ኣብ ዝተፈላለየ እዋን ክሕበረና ጸኒሑ። ኣብ'ዚ ዘለናዮ ዘመን ምዕባለ ግን፡ እቲ ካብ ጸሓይ ዝምንጩ ሰማያዊ ብርሃን ዘይኮነስ እቲ ካብ ኤሌክትሮኒካዊ ንብረታት ዝትፋእ ሰማያዊ ዝሕብሩ ብርሃን'ዩ ኣብ ቆርበት ሰብ መጕዳእቲ ከምዘስዕብ ዝገለጸ ዘሎ።

ኣካየድቲ እቲ መጽናዕቲ፡ ካብ ሞባይላት ዝትፋእ ልዑል ዓቐን ሰማያዊ ብርሃን፡ ብፍላይ ኣብ ኣፍራቓዊ ቆርበት፡ ልዑል ዓቐን 'መላኒን' ከምዝፈሪ ብምግባር፡ ኣብ ቆርበት ጸሊም ዝሕብሩ 'ትኳዕ ትኳዕ' ከምዝፈጥር እዮም ዝሕብሩ። ንሳቶም ኣሰዒቦም፡ ናብ'ዚ ኤሌክትሮኒካዊ ብርሃን ብልዑል ዓቐን ምቕላዕ፡ ነቲ ንቆርበት ግብኢ ኣቃውማ ክህልዎ ዝሕግዝ 'ኮላጅን' ዝበሃል ኣገዳሲ ፕሮቲን ኣዕንዩ፡ ምጭምዳድ ቆርበት ከምዘስዕብ ገሊጾም። እዚ ኣብ ቆርበት ገጽ ክጋጥም ዝኽእል ምጭምዳድ፡ ካብ ውሑድ ሰንቲ-ሜትር ኣብ ዘይርሕቕ ቅርበት ንነቢ ሓደ ሰዓት ሞባይል ወይ ላፕቶፕ ብምሓዝ ክፍጠር ከምዝኽእል ወሲኾም ኣብሪሆም።

ኣብ እዋን ድቃስ፡ ሞባይል ኮነ ላፕቶፕ ምጥቃም፡ እትድቅሰሉን እትትንስኣሉን ሰዓታት ብምዝንባዕ፡ ስእነት እኹል ድቃስ የስዕብ። ስእነት ድቃስ ከኣ ሓደ ካብ'ቲ ጽቡቕ ቆርበት ንኸይህልወካ ዝኽልክል ረቛሒ ምዃኑ እዩ ኣብ ዝተፈላለዩ መጽናዕትታት ክግለጽ ጸኒሑ። ኣብ ዝተናውሐ እዋን ድማ፡ ስእነት እኹል ድቃስ፡ ንዝለዉ ጸገማት ቆርበት - ፈጺጋ፡ ኢክዚማን ምቕያሕ ቆርበትን መለሱ ዘጋድድን ምድራቕ ቆርበት ዘስዕብን ምዃኑ እቶም ተመራመርቲ ኣሰዒቦም ገሊጾም።

ኣብ መወዳእታ፡ ሰማያዊ ብርሃን ኣብ ቆርበት ዘስዕቦ ጕድኣት ንምጕዳል፡ ሰማያዊ ብርሃን ዘጕድል ኣፕሊኬሽን (ናይት ሞድ) ሞባይል ምጥቃም፡ ቅድሚ ምድቃስ ንብዙሕ ሰዓታት ሞባይል ዘይምጥቃም፡ ሞባይል ኮነ ላፕቶፕ ኣብ ትጥቀመሉ እዋን፡ ካብ ገጽካ ኣርሒቕ ኣብልካ ምጥቃም፡ ገለ ካብቶም ምኽርታት ምዃኖም፡ እቶም ተመራመርቲ ኣብ መወዳእታ ሓቢሮም።

ተረኛ ፋርማሲ	ዕለት	ጎደና	ቁ.ስልኪ
ፋርማሲ ቅሳነት	15/09/2024	ጎደና ሓርነት ቁ. 45 ከባቢ ማይ ኣባሻውል	110911
ፋርማሲ ናጽነት		ጎደና 176-3 ቁ.8፡ ከባቢ ሚ/ሪ ትምህርቲ	122035
ቤት መሸጣ መድሃኒት መሪብ		ጎደና ዓዲ ጕዳድ ቁ.ገዛ 17፡ ከባቢ ሰሃም ሓርነት	123690

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ　　ቁ.ቴሌፎን 127565

Sabur Printing Services